

Psalmus

Incipit Tractat^o de ps. LXVII

Psalmi hui⁹ titulus nō videt esse
onorose disputatiōis: simplex enī
apparet et facilis. Nā ita se habz.
In fine: ipsi David psalm⁹ can-
tici. In multis autē iā psalmis admonuim⁹
qd sit in fine: qm̄ finis legis xps ad iustici-
am omni credēti: finis q̄ pficiat: nō q̄ con-
sumat aut pdat. Verūtm̄ si q̄sq̄ conet inq̄-
rere: qd sibi velit psalm⁹ cānci: cur nō aut
psalm⁹ aut cānci: sed vtrūq̄: v̄l qd insit
in psalmū cānci: et cānci: psalmi: qz et sic
quorūdā psalmoz tituli inscribūt: iuent et
fortasse aliqd qd acutiorib⁹ et ociosiorib⁹
nos reliqm̄: Discreuerūt qdā añ nos in
cānci et psalmū: vt qm̄ cānci ore pferē:
psalm⁹ aut visibili organo adhibito: id ē
psalterio canit: Et deant cānci signifi-
can intelligētie mentis: psalmo vō opera
corpis: sic i h̄ ipso sexagesimo septimo quē
nūc tractādū suscepim⁹: illō qd dictū est:
Cātate deo: psallite noi ei⁹: ita qdā discre-
uerūt: vt cātate deo dictū videat: qz ea q̄
in seip̄a mēs agit deo nota sūt: ab hoibus
nō vident: opa vō bona qm̄ iō vidēda sūt
ab hoib⁹: vt glificēt patrē n̄m q̄ in celis ē:
merito dictū sit: psallite noi ei⁹: id est disfa-
mationi ei⁹: vt laudabilis noiē. Hāc dif-
ferentiā alicubi quātū recolo: etiam ipse se
cur⁹ sum. Ademi autē legisse nos etiā psal-
lite deo: qz talia q̄ visibilia b̄n̄ opamur: nō
tm̄ hoib⁹: s̄ etiā deo placēt. Non autē oia q̄
deo placēt etiā hoib⁹ p̄nt: que videre non
p̄nt. Un̄ murū est si quēadmodū vtrūq̄ le-
gūt: et cātate deo et psallite deo: ita alicubi
legi pōt: cātate noi ei⁹. Qd si et h̄ in sc̄p̄-
ris sc̄tis dictū iuent: h̄c differētia frustra
claborata ē. Aduet etiā me qd generali
noie magis psalmi q̄ cantica vocant: ita
vt dñs diceret: q̄ sc̄pta sūt i lege et p̄phetis
et psalmis de me: et liber ipse psalmoz dicit
nō cānci: sic scriptū ē inq̄t in libro psal-
moz: cū pot⁹ scdm̄ istā differētiā: cantica
dici debuisse videant: qm̄ cānci etiā sine
psalmo esse pōt: psalm⁹ vō sine cānci esse
pōt. P̄nt etenī cogitatiōes esse mētis q̄z
nō sint opa corporalia: nullū est autē op⁹ bo-
nū: cui⁹ non sit i mēte cogitatio: ac p̄ hoc:
id est ibi et ibi vtrūq̄ psalmi: et tm̄ sic di-
xi generalit̄ psalmi appellānt nō cānci: li-
ber qz psalmoz nō cānci. Et si intelligāt
atqz discutiant sensus dictoz vbi titulus
est tātūmō psalmi: et vbi tātūmō cānci: et
vbi nō psalm⁹ cānci: sicut in isto: sed can-

LXVII

ticū psalmi inscriptū est: nescio vtrū possit
ista differētia demonstrari. Proinde sic ce-
pam⁹ relinquētes ista eis q̄ p̄nt et q̄bus va-
cat talia discernere: et certa differentiaz ra-
tione definire: nos quātū adiuuāte domi-
no valem⁹ hui⁹ psalmi textū cōsideremus
atqz tractem⁹.

Expositio psalmi.

Aurget de⁹ et dissipent in-
mici ei⁹: Hic factū est: exurrexit
Christ⁹: q̄ est sup̄ oia de⁹ b̄ndictus
in secla: et dispersi sūt inimici ei⁹ p̄ oēs gen-
tes. Iudei i eo ipso loco vbi inimicitias exer-
cuerūt debellati: atqz inde p̄ cūcta dispersi:
et nūc oderūt: sed metuūt: et in ipso metu fa-
ciūt qd seq̄t. Et fugiāt q̄ oderūt eū a fa-
cie ei⁹. Fuga q̄ppe ai est timor. Nam car-
nali fuga q̄ fugiūt ab ei⁹ facie: q̄ vbiqz pe-
sentie sue demonstrat effectū: Quo abibo
iq̄t ille a spū tuo: et a facie tua q̄ fugiāt: Nō
ergo nō corpe fugiūt: timēdo se nō laten-
do: nec ab ea facie quā nō vident: s̄ ab ea
quā videre cogūt: Facies q̄ppe ei⁹ appella-
ta est p̄ntia ei⁹ p̄ eccliam ei⁹. Un̄ illis inimi-
cātib⁹ dixit. Amō videbit filii hois veni-
entē i nubib⁹: sic veit in ecclia sua: diffun-
dēs eā toto orbe fray: in quo dispersi sunt
inimici ei⁹. Veit autē i talib⁹ nubib⁹: de q̄li-
b⁹ dicit: Nō dabo nubib⁹ meis: ne pluāt su-
per eā imbrē. Fugiāt q̄ q̄ oderūt eū a facie
ei⁹: timeāt a p̄ntia sc̄toz fidelūqz ei⁹: de q̄-
bus dicit: Lū vni ex minimis meis fecisti mi-
hi fecistis. Sic deficit fum⁹ defici-
ant: Extulerūt enī se ab ignib⁹ odioz suo-
rū: insupbie typū: et ponētes i celū os suū
atqz clamātes: crucifige crucifige: capto il-
luserūt: p̄dentē irriserūt: et vñ victores tu-
muerūt: mox victi euauerūt. Sicut flu-
it cera a facie ignis: sic pereāt pec-
catores a facie dei. Qd̄ fortasse eos
hoc loco significauerit: quoz duricia in pe-
nitentie lachrymis soluit: tm̄ etiā illud in-
telligi pōt vt futurū iudiciū cōminēt: qd̄
cū in hoc seculo sic fum⁹ se extollēdo: id est
supbiendo defecerint: veniet illis i fine ex-
trema dānatio: vt ab eius facie pereant in
eternū: cū i sua claritate fuerit presentat⁹:
velut ignis ad penam inuioz: lumēqz in-
storū. Beniqz sequit. Et iusti iocun-
dent et exultent i conspectu dei: de-
lectent in leticia. Tūc enī audiet. Ve-
nite b̄ndicti p̄ris mei percipite regnū. Jocu-
dent q̄ q̄ laborauerūt: et exultēt in cōspectu
dei. Nō enim erit exultatiōis huius tanq̄

corā hominib⁹ inanis vlla iactātia: sed in cōspectu ei⁹ qui sine errore inspicit qđ do- nauit. Belectent in leticia: nō iā exultātes cū tremore sicut in h̄ seculo: qđ diu tempta- tio est vita hūana sup terrā. Beinde se ad ipsos cōuertit qb⁹ tāta spem dedit ⁊ hic vi uētes alloquit ⁊ hortat. **Lātate deo**

Alia lra. ⁊ psalmū dicite

psallite noī eius: Hā hinc in tituli ex- positione qđ videbat̄ plocuti sum⁹: **Lātate** deo qui viuūt deo: psallit noī eius qui ope- rat̄ in gl̄ia ei⁹. Ita i cātādo: ita i psallēdo: id est sic viuēdo: sic opando. **Iter facite ei:** inq̄: qđ ascendit super occasum. **Iter facite christo:** vt per speciosos pedes euāgelizātū: puia sint ei corda credentiū.

Alia lra. ⁊ nomē illi.

Ipe est enī qui ascēdit sup occasū: siue qz nō eū excipit noua vita se ad eū puerētis nisi vet⁹ occiderit: huic seclō renūciātis: si- ue qui ascendit sup occasū: cū resurgēdo vicit corpis casū. Dñs enī nome est ei. Quod illi si cognouissent nunq̄ dñm glorie crucifixissent.

Alia lra nō hz

Et exultate in cōspectu ei⁹: Vos quib⁹ dictū est: can- tate deo: psallite nomini eius: iter facite ei qđ ascendit super occasum: et iam exultate in cōspectu eius quasi tristes: semp autē gau- dentes. Dum enim facitis iter ei: dum p- paratis quia veniet gentesq̄ possideat: multa passuri estis in conspectu hominū tristiā. Sed vos nō solum nolite deficere: s̄ etiā exultate: nō in cōspectu hominū: sed in conspectu dei. Spe gaudentes: in tribu- latione tolerantēs: **Exultate in conspectu dei.** Illi enim qui vos in conspectu homi- num turbant. **Turbabuntur a facie eius: patris orphanorum ⁊ iudicū viduarum.** Desolatos enim putant a q̄ bus plerūq̄ gladio verbi dei ⁊ parentes a filijs: ⁊ mariti ab vxorib⁹ separant̄: sed ha- bent consolationē desolati: atq̄ viduati patris orphanorū: ⁊ iudicis viduarū: ha- bent eius solationē qui ei dicunt: qm̄ pa- ter meus ⁊ mater mea dereliquerūt me: do- minus autē assumpsit me: ⁊ qui sperauerūt in dño p̄sistētes in orationib⁹ nocte ac die: a cur⁹ facie illi turbabunt̄ cū viderit se ni- hil p̄ficere: qm̄ totus mūdus post eū abh̄t. **Hā de his orphanis ⁊ viduis: id est spei se- cularis societate desolati sūt: dñs sibi tē- plum fabricat: de quo consequenter dicit.**

Alia lra. ⁊ deus.

Dñs i loco sancto suo. Quis enī sit locus ei⁹ aperuit cū dicit: **De⁹ qui in habitare facit vni⁹ modi i domo.** **Inanimēs: vnus sentientes: iste est locus**

Alia lra. ⁊ moris.

sanct⁹ dñi. Cū enī dixisset: dñs in loco san- cto suo: tanq̄ req̄rerem⁹ i quo loco: cū ille vbiq̄ sit totus: ⁊ nullus eū p̄tineat corpo- raliū spaciōrū locus: ilico subiecit: ne q̄ra- mus euz absq̄ nobis: sed poti⁹ vni⁹ modi habitātes in domo mereamur: vt habita- re etiā ipse dignet̄ in nobis. **Iste est enī lo- cus sanct⁹ dñi: qđ pleriq̄ hoies querūt: vt habeāt vbi orantes exaudiant̄. Sint ergo ipsi qđ querūt ⁊ qđ dicūt in cordibus suis: id est in talibus cubilib⁹ suis cōpungant̄: habitātes vni⁹ modi in domo: vt a dño magne dom⁹ inhabitent̄: ⁊ apud seipos ex- audiant̄. Est enī dom⁹ magna in qua non solū aurea vasa sūt ⁊ argētea: sed ⁊ lignea ⁊ fictilia: ⁊ alia quidē sunt i honore: alia in cōtūelia: Si qđ autē mūdauerint semetipos a vasis p̄tumeliē: erūt vni⁹ modi in domo ⁊ locus sanct⁹ dñi. **Hā sicut in magna ho- minis domo: nō in qualicumq̄ loco ei⁹ re- quiescit dñs eius: sed in aliquo vtiq̄ secre- tiorē ⁊ honoratiorē loco: sic de⁹ nō in oib⁹ qui in domo eius sūt habitāt: nō enī habi- tat in vasis p̄tumeliē: sed locus sanct⁹ eius sunt quos habitare facit vni⁹ modi vel vni⁹ moris in domo. Qui enī tropi gre- ce dicunt̄: ⁊ modi ⁊ mores latine interpre- tari p̄nt: nec habet grecus qui inhabitare facit: sed tm̄ habitare facit. Dñs ergo i lo- co sancto suo. Quis est locus iste: **Ipe de- us eū sibi facit: Deus enī habitare facit vni⁹ moris in domo: hic est loc⁹ sanct⁹ ei⁹. Qđ autē gratia sua sibi edificet hūc locū: nō me- ritis eoz p̄cedentib⁹ ex quib⁹ eū edificat:******

Alia lra. ⁊ vinctos.

vide quid sequat̄. Qui educit cōpe- ditos in fortitudine: Solut enī gra- uia vincula pctōz quib⁹ impediēbant̄ ne ambularet̄ i via p̄ceptoz: educit autē eos i fortitudine: quā an̄ ei⁹ grām nō habebāt.

Alia lra. ⁊ eos q̄ exasperant.

Sūt amaricantes qđ habitāt in se- pulchris: Id est oino mortuos occupa- tos in opib⁹ mortuis: hi enī amaricant re- sistendo iusticie: nā illi cōpediti forsūtā vo- lūt ambulare nec p̄nt: ⁊ q̄ p̄cant vt pos- sint: ei⁹ dicūt: d̄ necitatib⁹ meis educ me: A quo exauditi gr̄as agūt dicētes: **Biru- pisti vincula mea. **Isti autē amaricātes qui habitāt in sepulchris: in eo genere sunt qđ alio loco sc̄ptura significat dicens: a mor- tuo velut qui non sit perit confessio: vnde est illud: Peccator cuz venerit in p̄fundū malozū contemnet. Aliud est enim deside- rare: aliud oppugnare iusticiā: aliud a ma- lo liberari velle: aliud mala sua defendere****

potius q̄ fateri: utrosq̄ tñ gra christi educit i fortitudine. Quia fortitudie: nisi vt aduersus pctm vsq̄ ad sanguine certent: Ex utroq̄ enim genere sunt idonei: quib⁹ cōstruatur locus sanctus ei⁹: illi soluti: illi resuscitati: quia ⁊ mulieris quaz alligauerat sathanas p̄ decē ⁊ octo annos: iubēdo vinculū soluit: ⁊ Lazari mortē clamādo suprauit. Qui fecit hec in corporibus: pōt mirabiliora facere i morib⁹: ⁊ facere vni⁹ modi habitare in domo: educens compeditos i fortitudine: similiter amaricantes qui habitant in sepulchris. **Be⁹ cū egredieris coram pplo tuo.** Egressus eius intelligitur: cum apparet i operib⁹ suis. Apparet autē non omnibus: sed eis qui nouerunt opera eius intueri. Non enī ea nūc opa dico: que cōspicua sunt omnib⁹: celū ⁊ terram ⁊ mare: ⁊ vniuersa que in eis sūt: sed opa quib⁹ educit cōpeditos in fortitudine: similiter amaricantes qui habitāt in sepulchris: ⁊ facit eos vni⁹ moris habitare i domo: sic egrediet corā populo suo: id est corā eis qui istā grā eius intelligūt. **Beniq̄ sequit.** Cum trāsieris i deserto. **Terra mota est:** Desertū erat gētes que ignorabant deū: desertū erat vbi lex nulla ab ipso deo data erat: vbi nulli prophete habitauerāt: dñm q̄ eē vētuz p̄dicerāt. Cū trāsieris in deserto: cū p̄dicauerit in gētib⁹ terra mota est: terreni hoīes ad fidē excitati sūt. S; vñ mota est: **Etenī celi distillauerunt a facie dei:** Forſitan h̄ aliquis recolat illud t̄ps: qm̄ in deserto de⁹ trāsibat corā pplo suo: corā filijs israel: die in colūna nubis: nocte in fulgore ignis: et hoc esse sentiat: qd̄ celi distillauerūt a facie dei: qm̄ māna pluit pplo suo: h̄ etiā esse qd̄ sequit. **Mōs syna a facie dei israel:** Pluuia volūtaria segregās de⁹ hereditati tue: Quia i mōte syna locut⁹ ē de⁹ ad Moysē qm̄ legē dedit: vt māna sit pluuia volūtaria: quā segregauit de⁹ hereditati sue: id est pplo suo: q; solos eos ita paut: nō vt ceteras gētes: vt qd̄ deinde dicit. **Et infirmata est:** Ipa hereditas infirmata intelligat: qm̄ murmurātes māna fastidiose respuerūt: desiderātes escas carniū: ⁊ ea q̄b⁹ vesci i egypto p̄sueuerāt. S; in his v̄bis si pprietas tñmō lre nō spiritualis requirendus est intellectus: oportet vt ostendat scdm̄ pprietatē carnalē: q̄ tūc cōpediti: quib⁹ etiā habitātes i sepulchris: educti sūt in fortitudine: **Beinde si ille po-**

pulus: illa scz hereditas dei fastidio māna respues infirmata est: nō debuit seq̄. **Tu vero p̄fecisti eā.** S; tu vō p̄cussisti eā. Deo quippe offenso p̄ illa murmura atq; fastidia: ingēs plaga secuta ē. Postremo illi oēs in heremo p̄sternati sūt: nec quisq̄ eoz p̄ter duos terrā meruit p̄missiōis intrare: q̄q̄ etiā si dicat in filijs eoz: hereditas illa perfecta: nos sensum spiritualem liberiorius tenere debemus. Omnia quippe illa in figura cōtingebant illis: donec aspiraret dies: et remouerentur vmbre. **Aperiat itaq; nob̄ pulsantib⁹ dñs: ⁊ mysterioz eius quātū ip̄e dignat̄ secreta pandantur.** Etenī vt fra mota eēt ad fidē: cū i desertū gentiū trāsiret euangeliū: celi distillauerūt a facie dei. Hi sūt celi de quib⁹ i alio psalmo canitur: **Celi enarrant gloriā dei.** **Be his quippe paulopost ibi dicit:** Nō sūt loquele neq; sermones quozum nō audiant voces eozū: **In omnē terrā exiuit son⁹ eozū: ⁊ in fines orbis frē v̄ba eoz.** **Nec tñ isti celis tāta gl̄ia tribuēda ē: tāq̄ ab hoīb⁹ illa gratia venerit in desertū gentiū: vt fra moueret ad fidē.** Nō enī celi a seipsis distillauerūt: sed a facie dei vtiq; inhabitātis eoz: ⁊ faciētis eos inhabitare vni⁹ moris in domo. Ipsi enī sūt ⁊ mōtes d̄ quib⁹ dicit: **Leuaui oculos meos i mōtes: vnde veniet auxilium mihi: ⁊ tñ ne in hoīb⁹ spem posuisse videret: p̄tinuo sbiecit: Auxiliū meū a domino qui fecit celū et terrā.** **Et quippe alio loco dicit:** **Illuminās tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis.** Quis a mōtib⁹ eternis: tñ illuminās tu. Sic ⁊ hic: celi distillauerūt: h̄ a facie dei. Etenī ipsi salui facti sūt p̄ fidē: ⁊ hoc nō ex seipsis: sed donū dei est: non ex operib⁹: ne forte q̄s extollat. Ipsi enī sumus figmētū: q̄ facit vni⁹ modi habitare i domo. Sed quid est qd̄ sequit: **mōs syna a facie dei israel:** An subaudiendū est distillauit: vt qd̄ vocauit celoz noīe: h̄ voluerit intelligi noīe etiā mōtis syna: sicut dixim⁹ eos vocare montes: q̄ vocati sūt celi: **Nec in isto sensu mouere debet: q̄ mōs nō montes: cum ibi dictum sit celi non celuz: quia ⁊ in alio psalmo cū ibi dictū eēt: Celi enarrant gloriā dei: more scripture eundem sensum verbis alijs repetens subsequens dictū est: Et opera manuz eius annūciat firmamētū.** Prius dixit: celi nō celū: et tñ postea nō firmamēta: sed firmamētū. Vocauit enim deus firmamētum celum: sicut in genesi scriptū est. **Ira ergo celi ⁊ celuz:**

Alia lra.
† egredieris.
† i aspectu populi tui.

Alia lra.
† trāsieris.

Alia lra nō h̄.
Alia lra.
† synat.
† segregabis.

Alia lra nō h̄.
Alia lra.
† synat.
† segregabis.
Alia lra nō h̄.
Alia lra.
† synat.
† segregabis.
Alia lra nō h̄.
Alia lra.
† synat.
† segregabis.
Alia lra nō h̄.
Alia lra.
† synat.
† segregabis.

mōtes z mōs nō aliō: s̄ h̄ ip̄m: sicut ecclie
 mltē z vna ecclia: nō aliud s̄ h̄ ip̄m. Cur ḡ
 mōs syna q̄ i fuitutē generat: sic dicit Ap̄l̄.
 An forte lex ip̄a intelligēda ē i mōte syna:
 quā distillauerūt celi a facie dei vt fra mo-
 ueret. Et ip̄e est tremor: cū turbabunt
 h̄oies qz legē implere non p̄nt. Qd̄ si ita ē:
 hec est z pluuia volūtaria: de qua p̄sequē-
 ter dicit: pluuia volūtaria segregās de^o he-
 reditati tue: qz nō fecit sic vlli genti: z iudi-
 cia sua n̄ manifestauit eis. Segregauit ita-
 qz pluuia h̄ac volūtaria de^o hereditati sue:
 qd̄ legē dedit: z infirmata ē vel ip̄a lex: vel
 ip̄a hereditas. Lex infirmata sic accipi po-
 test: eo q̄ nō impletur: nō q̄ ip̄a infirma sit:
 s̄ q̄ infirmos fac̄ minādo penam: nec adiu-
 uādo p̄ gr̄am. H̄ac z Ap̄l̄s ip̄o verbo vsus
 est vbi ait: qd̄ enī ip̄osibile erat legē: in q̄ i-
 firmabat p̄ carnē: significare volēs qz per
 spiritū sc̄m̄ implet: tñ ip̄am dixit infirmari
 cū ab infirmis nō possit impleri. Infirmata
 v̄o ip̄a hereditas: id est ip̄e p̄pls data sibi
 lege sine vlla ambiguitate itelligit̄. Lex enī
 subintravit: vt abūdaret delictū. Qd̄ aut̄
 seq̄t̄: Tu v̄o p̄fecisti eā: ad legē ita r̄fert̄: qz
 sc̄dm̄ illō p̄fecta: id est impleta ē qd̄ dñs in
 euāgelio dicit: nō veni soluere legē s̄ implere.
 Tñ z Ap̄l̄s q̄ dixerat legē infirmatā esse p̄
 carnē: qz nō implet caro: qd̄ p̄ spiritū imple-
 tur: id ē p̄ gr̄am sp̄uāle. Ip̄e itē dicit vt iusti-
 cia legis impletur in nobis: q̄ nō sc̄dm̄ car-
 nē abulam^o: s̄ sc̄dm̄ spiritū. Hoc ē ḡ: tu v̄o
 p̄fecisti eā: qz plenitudo legē est caritas: et
 caritas dei diffusa est i cordib^o nr̄is: nō p̄
 nos ip̄os: sed p̄ spiritū sanctū q̄ dat^o est nob̄.
 Hoc est tu v̄o p̄fecisti eā: si legē p̄fecisse in-
 telligat̄: si v̄o hereditatē: faciliōr est intelle-
 ctus. Si enī p̄pter h̄ dicta ē hereditas dei
 infirmata est: id est p̄pls dei infirmat^o: data
 lege qz lex subintravit: vt abūdaret delictū:
 Ergo qd̄ seq̄t̄: tu v̄o p̄fecisti eā: ex illo itelli-
 git̄ qd̄ etiā i Ap̄lo sequit̄: Vbi aut̄ abūda-
 uit peccatū: sup̄ abūdauit gr̄a. H̄acqz abū-
 dāte delicto: multiplicatē sūt iniquitates eoz:
 z postea accelerauerūt: qz ingenuerūt: z in-
 uocauerūt: vt ip̄o adiuuāte impleret̄: quod
 ip̄o iubēte nō implebat̄. Est i his v̄bis z ali^o
 sensus q̄ pbabiliōr mihi videt̄. Nō enī
 cōgruēt^o itelligit̄ ip̄a gr̄a pluuia volunta-
 ria: qz nullis p̄cedētib^o operū meritū gratū
 dat̄. Si enī gr̄a iā nō ex opib^o: alioq̄n gr̄a
 iā nō est gr̄a. Nō enī dign^o sum inquit vo-
 cari Ap̄l̄s: qz p̄secut^o sū eccliam dei: Gr̄a
 aut̄ dei sū id qd̄ sum. H̄ec ē pluuia volun-

taria. Voluntarie quippe genuit nos v̄bo
 veritatis: hec est pluuia volūtaria. Inde
 alibi dicit: Scuto bone volūtati tue coro-
 nasti nos. Istā pluuia cū de^o trāsiret in de-
 serto: id est p̄dicaret in gētib^o: celi distilla-
 uerūt: nō tñ a seipsis: sed a facie dei: qm̄ et
 ip̄i gr̄a dei sūt qd̄ sunt. Et iō mōs syna: qz
 z ip̄e qui plus oib^o illis laborauit: nō ip̄se
 aūt: sed gr̄a dei cū illo: vt abūdanti^o stilla-
 ret in gētib^o: id est in deserto: vbi christus
 nō erat annūciatus: ne supra alienū fun-
 damentū edificaret: ip̄e inq̄ israelita erat
 ex genere israel d̄ tribu Benjamin. Et ip̄e
 ergo in seruitutē generans erat de hierusa-
 lem terrena que seruit cū filiis suis: z ideo
 p̄sequebatur eccliam. Nam quod ip̄e cō-
 monuit: sicut tunc qui sc̄dm̄ carnē genera-
 tus est: p̄seq̄batur euz qui sc̄dm̄ spiritū: ita
 z nūc: sed misericordiā cōsecutus est. quia
 ignorans fecit in incredulitate. Adiratur
 ergo q̄ celi distillauerūt a facie dei: magis
 miremur q̄ mons syna: id est qui prius p̄-
 sequebatur hebreus ex hebreis: sc̄dm̄ legē
 phariseus. Quid autē miramur: Nō enī
 a seip̄o: sed qd̄ sequit̄ a facie dei israel: de q̄
 ip̄e dicit: z sup̄ israel dei: De quo dñs dicit:
 Ecce vere israelita i quo dolus nō ē. H̄ac
 ergo pluuia volūtaria nullis p̄cedētib^o
 meritū operum bonoz segregauit deus he-
 reditati sue: z infirmata est. Agnouit enī
 non esse se aliquid p̄ seip̄m: nō in virib^o su-
 is: s̄ gr̄e dei tribuēdo eē qd̄ ē. Agnouit qd̄
 dictū est. In infirmitatib^o meis gl̄ificator.
 Agnouit qd̄ dictū ē. Noli altū sapere: s̄ time.
 Agnouit qd̄ dictū est: Humilib^o aut̄ dat
 gratiā. Et infirmata est: tu v̄o p̄fecisti eaz:
 quia virt^o in infirmitate p̄ficiť. Quidā sa-
 ne codices: z latini z greci: non h̄nt mons
 syna: s̄ a facie dei syna: a facie dei israel: id
 est celi distillauerūt a facie dei: Et q̄si que-
 reretur cui^o dei: a facie dei inquit syna: a
 facie dei israel: id est a facie dei qui legē de-
 dit p̄plo israel. Quare ergo celi distillaue-
 rūt a facie dei: a facie hui^o dei: nisi qz sic im-
 pletū est qd̄ p̄dictū est: b̄ndictionē dabit q̄
 legē dedit: legē qua terreat de h̄ianis viri-
 bus p̄sumētē: b̄ndictionē qua liberet i des̄-
 sperantē: Tu ergo p̄fecisti deus heredita-
 tē tuā: qz infirmata est in se: vt p̄ficereť abs-
 te. **Animalia tua inhabitabūt i**
ea. Tua nō sua: tibi s̄ dita n̄ sibi libera: a
 te egētia: nō sibi sufficiētia. **Beniqz sequit̄**
Parasti in tua suauitate egēti de^o.
In tua suauitate: non in illius facultate.

Alia lra.
 † habitabūt

Alia lra.
 † dulcedie tua
 paup̄.

Legēs est enī qm̄ isīrmat⁹ est vt p̄ficiatur: a. ḡuit se idigentē vt repleat. Hec est illa suauitas: de q̄ alibi d̄r: Dñs dabit suauitatē z terra n̄ra dabit fructū suū: vt bonū op⁹ fiat: nō timore s̄ amore: nō formidie penē s̄ delectatiōe iusticie. Ipa est enī vera z sana libras. S̄z dñs b̄ egētī pauit nō abūdātī: cui pb̄ra est ista paup̄tas: de q̄lib⁹ alibi d̄r: Opprobriū his q̄ abūdāt: z despectio sup̄bis. Hos enī dixit sup̄bos quos dixit q̄ abūdāt. Dñs dabit verbū: Libaria sc̄z aialib⁹ suis q̄ inhabitabūt in ea. S̄z qd̄ opabūt h̄ aialia: q̄b⁹ dabit v̄bū: Quid nisi qd̄ sequit: Euāgelizātib⁹ virtute multa. Qua v̄tute nisi fortitudine illa in q̄ educit cōpeditos: Fortasse etiā v̄tutez h̄ dicat illā: quā euāgelizantes mirabilia siḡ fecerūt. Quis ḡ dabit v̄bū euāgelizātibus v̄tute mltā? Rex: inq̄r: virtutu dilecti: Pater ḡ est rex v̄tutu filij. Dilect⁹ enī qm̄ nō ponit qd̄ dilect⁹: p̄ antonomasiā filij vnic⁹ itelligit. An v̄tutu suaz rex ip̄e filij? Virtutu sc̄z sibi seruiētuz: q̄ virtute multa euangelizantibus dabit v̄bū. Rex v̄tutu d̄ q̄ dictū est: dñs v̄tutu ip̄e ē rex gl̄ie. Qd̄ aut̄ nō dixit: rex v̄tutu suaz: s̄ rex v̄tutu dilecti: locutio est in sc̄ptur̄ v̄sitatissima si q̄s aduertat: qd̄ ibi maxie apparet vbi etiā p̄p̄riū nomē expr̄mit: vt eū dē esse de q̄ d̄r dubitari oīno non possit: q̄lis est illa in p̄tateucho: mlt̄ loc̄ iuenit: z fecit Moyses illud atq̄ illud sic p̄cepit dñs Moysi. Ad dicit qd̄ v̄sitatū est i locutiōib⁹ n̄ris: z fecit Moyses sic p̄cepit ei dñs: s̄ fecit Moyses sic p̄cepit dñs Moysi: q̄si ali⁹ sit Moyses cui p̄cepit: z ali⁹ Moyses q̄ fecit: cū idē ip̄e sit. Tales locutiōes i nouo testamēto difficilime repiunt. Inde est tñ qd̄ Ap̄ls ait: de filio suo q̄ fact⁹ est ei ex semie Baud se cundū carnē: q̄ p̄destinat⁹ est filij⁹ dei i virtute sc̄dm̄ spiritū sanctificatiōis ex resurrectione mortuoz Jesu christi dñi n̄ri: tāq̄ ali⁹ sit filij⁹ dei q̄ fact⁹ est ex semie Baud se cundū carnē: z ali⁹ Jesus christ⁹ dñs n̄r: cū sit vn⁹ atq̄ idē. In veterib⁹ aut̄ libris crebra est ista locutio: z iō qm̄ s̄obscure fit: ex manifestis sui generis exēplis intelligēda est: sic h̄ loco psalmi hui⁹ quē tractam⁹ sub obscure facta ē. Mā si diceret̄ Jesus christus rex v̄tutu Jesu christi: tam apta esset q̄ illa: fecit Moyses: sic p̄cepit dñs Moysi. Quia v̄o dictū: est rex v̄tutu dilecti: nō facile ē vt occurrat ip̄m esse regē v̄tutu q̄ est z dilect⁹. Rex ḡ v̄tutu dilecti sic itelligi po

test: ac si diceret: rex v̄tutum suaz: q̄ z rex v̄tutu christ⁹ ē: z dilect⁹ ē idē ip̄e christ⁹: q̄uis nō h̄eat iste sensus tantā necessitate vt aliud n̄ valeat accipi: q̄ z p̄r pōt̄ itelligi rex v̄tutu filij sui dilecti: cui dicit̄ ip̄e dilect⁹: oīa mea tua sūt: z tua mea. Qd̄ si forte q̄ritur: vtz de dñi christi p̄r etiā rex dici possit: nescio vtz q̄sq̄ audeat h̄ ab eo nomē auferte vbi Ap̄ls dicit: Regi asit sc̄loz immortali iuisibili: soli deo: q̄ z si h̄ d̄ ip̄a trinitate dictū est: ibi est z de p̄r. Si aut̄ non carnalit̄ itelligim⁹: de iudiciū tuū regi da z iusticiā tuā filio regi: nescio vtrū aliud aliqd̄ dictuz est q̄ filio tuo. Rex ḡ ē z p̄r. Vñ v̄siculus iste psalmi h̄: rex v̄tutu dilecti: vtroq̄ mō itelligi pōt̄. Cū itaq̄ dixisset: dñs dabit v̄bū euāgelizātib⁹ v̄tute mltā: q̄ ip̄a v̄r̄ ab eo regit: ei⁹ militat a q̄ dat: ip̄e iqt̄ dñs q̄ dabit v̄bū euāgelizātib⁹ v̄tute mltā: rex ē v̄tutu dilecti. Beñ seq̄r. Dilecti z speciei dom⁹ diuidere spolia. Repetitio p̄tinet ad cōmēdationē: q̄sq̄ istā repetitionē nō oēs codices habeāt: z eā diligētiores stella apposita speciei dom⁹ diuidere spolia: id ē dilecti etiā p̄notāt: q̄ siḡ vocāt asterisci: q̄b⁹ aq̄sci volūt ea nō eē in interpretatiōe septuagita: s̄ eē i hebreā q̄ talib⁹ in signū nōt. S̄z siue repeta: siue sel̄ dictū accipiatur qd̄ positum est dilecti: sic itelligendū puto quod sequitur: Et speciei domus diuidere spolia: ac si diceretur: dilecti etiāz speciei domus diuidere spolia: id est dilecti etiā ad diuidenda spolia: Speciosam quippe domum: id est ecclesiam christus fecit: diuidēdo spolia illi: sicut speciosum est corp⁹ distributiōe mēbroz. Spolia porro dicunt̄ q̄ victis hostib⁹ detrahūt. Hoc qd̄ est: euangeliū nos admonet vbi legim⁹: Nemo intrat i domū fort̄ vt vasa eius diripiat: nisi prius alligauerit fortem. Alligauit ergo diaboluz christus spiritalibus vinculis superando mortē: z super celos ab inferis ascendendo. Alligauit eum sacramento incarnationis sue: q̄ nihil in eo repiens morte dignum: tamē ē permissus occidere: ac sic alligato abstulit tanq̄ spolia vasa eius. Opabat quippe in filijs diffidētie quoz infidelitate vtebatur ad volūtate suā. Hec vasa dñs mundās remissione pctōz: hec spolia sanctificans hosti erepta: prostrato atq̄ alligato diuisit ei speciei domus sue: alios constituens Ap̄los: alios p̄phetas: alios pastores et doctores in op⁹ ministerij in edificationez

corpis christi. Sic enim unum corpus est: et membra multa habet: omnia autem membra corporis cum sint multa: unum est corpus: sic et christus. Aliquid omnes apostoli: Aliquid omnes prophete: Aliquid omnes virtutes: Aliquid omnes dona habent curationum: Aliquid omnes linguis loquuntur: Aliquid omnes interpretantur: Omnia autem hec operantur unum atque idem spiritus: diuidens propria vnicuique prout vult. Et hec est species domus: cuius spolia diuiduntur: ut amator eius hac pulchritudine accensus exclamet: Domine dilexi decorum domus tue. Ita in eo quod sequitur: se ad ipsa membra de quibus sit species domus alloquenda prout dicitur: Si dormiat inter medios cleros: pene colube de argenteitate: et inter scapulas eius in viriditate auri. Huiusmodi quod est ordo verborum quod finalis sententia: que vtiq; pedet cum dicitur cum dormiat: deinde quod ait pene colube de argenteitate vtrum singulari numero intelligendum est? pene: an plurali he pene. Sed singularis numeri grecus excludit: vbi omnino pluraliter habet positum intelligitur. Sed adhuc incertum est vtrum he pene an o vos pene: ut ad ipsas penas loqui videatur. Utrumque vobis que precessit finalis ista sententia: ut ordo sit: Dominus dabit verbum euangelizationis virtute multa: si dormiat inter medios cleros: o vos pene colube de argenteitate: an his que sequuntur ut ordo sit: si dormiat inter medios cleros pene colube de argenteitate: nunc dealbabit in selmone: id est ipse pene dealbabit: si dormiat inter medios cleros: ut illis habet dicere intelligatur: qui species domus tanquam spolia diuiduntur: id est si dormiat inter medios cleros o vos que diuidimur species domus: per manifestationem spiritus ad utilitatem: ut alij quidem deus per spiritum primo sapientie: alij primo scientie secundum eundem spiritum: alij fides: alij genera curationum in eodem spiritu etc. Si ergo vos dormiat inter medios cleros: tunc pene colube de argenteitate nunc dealbabit in selmone. Potest et sic: si vos pene colube de argenteitate dormiat inter medios cleros nunc dealbabit in selmone: ut subintelligant homines qui per gratiam remissionem accipiunt peccatorum: Tunc etiam de ipsa ecclesia dicitur in canticis canticorum: Que est ista que ascendit dealbata: Promissio quippe dei tenet per prophetam dicitur: si fuerit peccata vestra tanquam fenicia: sicut nunc dealbabo. Potest et sic intelligi: ut in eo quod dictum est: pene colube de argenteitate: subaudiatur eritis: ut iste sit sensus: O vos qui tanquam spolia species domus diuidimur: si dormiat inter medios cleros: pene colube de argenteitate eritis:

id est in altiora eleuabimini: compagini tamen ecclesie coherentes. Nulla quippe aliam melius hic intelligi puto columbam de argenteitate: quam illam de qua dictum est: Una est columba mea. De argenteitate est: aut quod diuis eloquijs est erudita: Eloquia namque domini: alio loco dicuntur argentum igne examinatum fre purgatum septuplum. Ad agnum itaque aliquid bonum est: dormire inter medios cleros: quod non nisi duo testamenta esse voluerunt: ut dormire sit inter medios cleros: in eorum testimoniorum auctoritate requiescere: id est vtriusque testamenti testimonijs acquiescere: ut quoniam aliquid ex his profertur et probatur: omnis potentio pacifica quiete finiat. Quod si ita est: quod aliud admonere videtur euangelizationes virtute multa: nisi quod tunc eis dominus dabit verbum ut euangelizare possint: si dormiat inter medios cleros: Tunc enim eis verbum vitam datur: si auctoritas ab eis duorum testamentorum non relinquatur: ut ipsi sint et pene colube de argenteitate: quod predicatione in celum gloria ferunt ecclesie. Inter scapulas autem psalmus est vtiq; corporis: psalmus est circa regionem cordis a posterioribus terminis: id est a dorso quod columbe illius de argenteitate parte in viriditate auri esse dicitur: hoc est in vigore sapientie: que vigorem melius non puto intelligi posse quam caritatem. Sed quare a dorso et non a pectore? Quod mirer quod positum sit hoc verbum in alio psalmo: vbi dicitur: Inter scapulas suas obumbrabit tibi: et sub alis eius sperabis: cum sub alis obumbrari non possit nisi quod a pectore fuerit: et latine quidem inter scapulas fortasse aliquo modo ex vtraque parte possit intelligi et ante et post: ut scapulas accipiamus que in medio caput habent: et in hebreo sit fortassis ambiguum quod possit et hoc modo intelligi: sed quod in greco est μεταρρημων: non nisi a posterioribus significat: quod est inter scapulas: Utrum propterea ibi est auri viriditas: id est sapientia et caritas: quia ibi sunt quodammodo radices alarum: an quia ibi portatur illa sarcina leuis. Quid enim sunt vel ipse ale: nisi duo precepta caritatis: in quibus tota lex pedet et prophete: Quid ipsa sarcina leuis: nisi ipsa caritas que in his duobus preceptis impletur: Quicquid enim difficile est in precepto leue est amatum. Nec ob aliud recte intelligitur dictum: onus meum leue est: nisi quia dat spiritum sanctum per quem diffunditur caritas in cordibus nostris: ut amando liberaliter faciamus: quod timendo que facit seruiliter facit. Nec est amicum recti: quoniam mallet si fieri posset: id quod rectus est non

Alia lra. posteriora dicitur et in pallore.

liberi. Queri etiā potest cur nō sit dictus: si dormiatis in cleris: sed inter medios clericos. Quid si hoc exp̄ssius in̄ medios clericos: Quod quidē si exp̄ssius transferet: ex greco inter mediū clerū diceret: qđ in nullo interptū legi: p̄terea credo quia tātūdem valet qđ dictum est inter medios clericos. Hinc ergo qđ mihi videat exponam. Sepe hoc verbū ad aliqua cōnectēda atq; pacāda: ne inter se dissideāt poni solēt: sicut testamētū inter se: et p̄lm̄ deo cōstituente: hoc verbū scriptura ponit. Nā p̄ eo qđ est in latino inter me et vos: grecus habet inter mediū meū et vestrū. Sic et de signo circūcisōis: cū loquit̄ deus ad Abraham dicit: Erit testamētū inter me et te: et omne semen tuū: qđ grecus habet inter mediū meū et tuū: et inter mediū semis tui. Itē cū loqueret̄ ad Noe de arcu in nubib⁹: ad signū cōstituendū: hoc verbū sepissime repetit: et qđ habent latini codices inter me et vos: vel inter me et oēm aiām viuā: et si q̄ ibi talia dicunt̄: inter mediū meū et vestrū inuenit̄ in greco quod est ἀμα. εὐ. σ. ο. υ. Buid quoq; et Jonathan signū inter se cōstituit: ne aliud opinādo dissideāt: et qđ latine dicit̄ inter ambos: inter mediū amborum habet grecus eodē verbo qđ est ἀμα. εὐ. σ. ο. υ. Optime autē factū ē vt h̄ loco psalmi hui⁹ interptes nostri: nō dicerent inter clericos qđ latine locutioni vsitātū est: s̄ in̄ medios clericos: tāq; inter mediū clericorū qđ potius i greco legit̄: et qđ dici solet in eis rebus: vt dixi que inter se debeāt habere cōsensum. Iubet ergo scriptura vt inter medios clericos dormiāt: qui vel sunt p̄ne colūbe de argētate: vel ex hoc eis p̄staf vt sint. Porro si isti cleri duo testamēta significāt: quid aliud admonemur: nisi vt testamētis in̄ se p̄sentiētib⁹ nō repugnem⁹: sed intelligendo acquiescamus: nosq; simus eorū cōcordie signū atq; documentū: cū alterū aduersus alterū nihil dixisse sentim⁹: et cū pacifica admiratōe: q̄i extasis sopore nō stramus: Cur autē in clericis testamēta intelligant̄: cū hoc nomē grecū sit: quidē: sed testamētū nō ita dicat̄: hec causa est: qz per testamētū dat̄ hereditas q̄ grece appellat̄ κληρονομία. et heres κληρονομος. Clericos autē sortes grece dicit̄: et sortes ex p̄missione dei p̄tes hereditatis vocant̄: que p̄plo sunt distribute. Cū t̄m̄bus leui p̄cepta est: nō habere sortē inter fr̄es suos: qđ ex eorū decimis sustētaref. Nā et clericos et clericos

hinc appellatos puto: qui sūt in ecclesiastici ministerij gradib⁹ ordinati: qz et d̄athias sorte elect⁹ ē: quē p̄mū p̄ Ap̄los legit̄ ordinatū: Proinde p̄p̄ hereditates q̄ sit testamēto: tanq; p̄ id qđ efficit id qđ efficit noīe clericorū testamēta ip̄a significata sunt: q̄q; mihi et ali⁹ h̄ sensus occurrat nisi fallor antepōndus: vt clericos m̄lto p̄babil⁹ ipsas hereditates intelligamus: vt qm̄ hereditas veteris testamēti est: q̄uis in vmbra significatura futuri terrena felicitas: hereditas vero noui testamēti est et̄na immortalitas: dormire sit inter medios clericos: nec illā iā q̄rere ardēter: et adhuc istaz expectare patienter. Nam qui deo p̄pterea seruist: vel poti⁹ p̄p̄tea seruire volunt: dū q̄rūt in hac vita et in hac fra felicitate: ablat⁹ est somn⁹ ab eis et nō dormiunt. In flammantib⁹ enī cupiditatib⁹ agitati in flagitia et facinora p̄pellunt: nec omnino requiescunt desiderādo vt acquirāt: metuēdo ne amittant. Qui autē me audit ait sapientia: inhabitabit in spe: et q̄scet sine timore ab omni malignitate. Hoc est quātū mihi videt̄: dormire inter medios clericos: id est inter medias hereditates: nō dū in re s̄t̄ in spe celestis hereditatē habitare: et a terrene felicitatis: iā cupiditate conuiescere. Cū autē venerit: quod speram⁹: nō iam inter duas hereditates requiescem⁹: sed in noua vera: cui⁹ vetus erat vmbra regnabim⁹. Quapropter etiā si intellexerim⁹ qđ dictū est: si dormiatis inter medios clericos: tanq; si diceret̄: si moriamī in̄ medios clericos: vt istā mortē carnis more suo scriptura dormitionē vocauerit: hec ē mors optima vt in cupiditatū cohibitiōe: a terrenis in spe celestis hereditatis hō vsq; in finē p̄ seuerās: diē vite hui⁹ vltimū claudat. Sic enim dormiētes inter medios clericos crūt p̄ne colūbe de argētate: vt tpe quo resurgēt: rapiant̄ i nubib⁹ obuiā christo i aera: et semp iā cū dño viuāt: Aut certe: quia p̄ eos qui sic moriunt̄: quātō securius: tanto sublimius ecclesia diffamat̄: et quasi q̄busdā p̄nis excelsae laudis attollit̄. Neq; enī frustra dictū ē: Ante mortē ne laudes hominē quēq;. Quis ergo sancti dei ab initio generis humani: vsq; ad t̄ps Ap̄lorū: qz et ipsi nouerāt dicere: diē hominis nō cōcupiui tu scis: et vnā petij a dño hāc requirā: Eo tpe Ap̄lorū ex quo duorū testamētorū differentia clar⁹ reuelata est: ip̄i Ap̄li et beati martyres ceteri q; iusti: tanq; arietes et

arietū filij vsq; ad b tps dormierunt inter
 medios clerōs regni terreni felicitatē iā cō
 temnentes: z regni celoz eternitatē speran
 tes: z nondū tenētes. Et qz taz bñ dormie
 runt: eis velut pēnis nūc volitat z laudib⁹
 exalta ecclia: columba scz deargētata: vt
 hac eoz fama ad imitādā posteris inuita
 tis: dū sic etiā dormiūt ceteris addāt pen
 ne: qbus vsq; i finē seculi sublimē p̄dicet.
**Dū discernit supcelestis reges sup
 eas niue dealbabuntur in selmon.**
 Ille supcelestis: ille q̄ ascēdit sup omēs ce
 los vt adimpleret oīa: duz discernit reges
 sup eā: id est sup eandē colūbā deargēta
 tam: sequit eā aplūs ac dicit. Et ip̄e dedit
 q̄sdā q̄dē ap̄los: q̄sdā autē pp̄bas: q̄sdā vō
 euāgelistas: q̄sdā autē pastores z doctores.
 Nā qd ē aliō reges discernē sup eā iop⁹ mi
 nisterij in edificationē corpis christi: qñq̄
 dem ip̄a est corpus christi. Bicut autē illi
 reges vtiq; a regēdo: z qd magis q̄ carnis
 p̄cupiscēcias: ne regnet pctm̄ in eoz mor
 tali corpe ad obediendū desiderijs ei⁹: ne
 exhibeant mēbra sua arma iniq̄tatis pctō:
 s̄ exhibeant se deo: tanq̄ ex mortuis viuen
 tes: z mēbra sua arma iusticie deo: Sic enī
 erāt reges p̄mit⁹ discreti ab alienigenis: qz
 nō erāt iugū ducentes cū infidelib⁹: dein
 de discreti p̄cordit̄ inter se muneribus p̄
 prijs. Nō enī oēs apli: aut oēs pp̄be: aut
 oēs doctores: aut oēs dōa h̄nt curationū:
 aut oēs linguis loquūt: aut oēs interpretā:
 Oīa autē h̄ opaf vnus atq; idē sp̄s: diui
 dens pp̄ria vnicuiq; put vult. Quē dan
 do ille supcelestis: discernit reges sup colū
 bam deargētata. De quo sp̄sctō cuz ad
 eius m̄sem gr̄a plena missus angelus loq̄
 ret: querētī quō fieret qd̄ paritura nuncia
 bat: qm̄ nō cognoscebat virū: Sp̄sctūs
 inq̄t supueniet in te z vtus altissimi obum
 brabit tibi. Quid ē obūbrabit tibi: nisi ym
 bram faciet: Nūc z isti reges dū gr̄a sp̄it⁹
 dñi christi discernūt sup colūbā deargēta
 tam: niue dealbabunt in selmon. Selmon
 q̄ppe interpretat ymbra. Nō enī meritis aut
 v̄tute pp̄ria discernūt. Quis enī te inq̄t di
 scernit: Quid autē habes qd̄ nō accepisti?
 Ut q̄ discernant ab impijs accipiūt remis
 sionē pctōz ab illo q̄ ait: Si fuerit pctā ve
 stra sicut pheniciū: tanq̄ niuez dealbabo.
 Ecce quō niue dealbabūt in selmon: i gr̄a
 sp̄s christi: quo eis etiā pp̄ria dona di
 screta sunt: de quo dictū est qd̄ supra com
 memorauī: Sp̄s sanct⁹ supuciet i te z vir

Alia lra
tcelestis

tus altissimi obūbrabit tibi: s̄ ē ymbra fa
 ciet tibi: propterea qd̄ nasceť ex te sanctuz
 vocabit̄ filius dei. Umbra porro ista defē
 saculū intelligit̄ ab estu p̄cupiscentiaz car
 naliū. Nūc illa v̄go christū nō carnalit̄ con
 cupiscēdo: s̄ sp̄ualit̄ credēdo cōcepit. Cō
 stat autē ymbra lumie z corpe: proinde il
 lud qd̄ in p̄ncipio erat v̄bū: lumē illd̄ verū
 vt ymbra culū meridianū fieret nobis: ver
 bum inq̄t caro factū ē z habitauit in nob̄.
 Beo scz hō tanq̄ lumē corp⁹ accessit: et in
 eū credentes ymbra p̄tectōis opuit. Nō
 enī de q̄li ymbra dī: Trāsierūt oīa illa tan
 q̄ ymbra: nec de q̄li ymbra dicit ap̄ls: Ne
 mo vos iudicet in cibo: aut in potu: aut in
 parte diei festi: aut neomenie: aut sabbā
 torum: quod est ymbra futurorum: sed de
 quali ymbra scriptū est. Sub ymbra alaz
 tuaz p̄tege me. Bū q̄ discernit ille supce
 lestis reges sup colūbā deargētata: nō
 sua merita extollāt: nō de sua pp̄ria v̄tute
 cōfidāt: niue q̄ppe dealbabunt in selmon:
 gr̄a cādificabūt in p̄tectōe corpis chri
 sti. Hunc autem montem p̄sequent dicit.
**Montem dei montem vberem
 montē incaseatū v̄l motē pingue.**
 Quid hic autē aliud pingue: q̄ vberē dice
 ret: Est enī z mōs isto noīe nūcupat⁹: id ē
 selmon. S̄z quē montē intelligere debem⁹
 montē dei: mōtē vberē: mōtē incaseatū: ni
 si eundē dñm christū: de quo z alius pp̄be
 ta dicit. Erit z in nouissimis t̄pib⁹ manife
 stus mōs dñi patus in cacumie montiuz:
 Ip̄e est mons incaseat⁹ p̄pter puulos gr̄a
 tāq; lacte nutriēdos: mons vber ad robo
 rādos atq; ditādos donoz excellētia. Nā
 z ip̄m lac v̄n fit caseus miro mō significat
 gr̄am. Anan̄ q̄ppe ex abūdātia visceruz
 maternoz z misericōdia delectabili puul̄ ḡtis
 infundit. Ambiguus ē autē in greco casus
 v̄trū sit nomiatiu⁹ an accusatiuus: qm̄ in
 ea lingua mōs neutri generis ē nō masculi
 ni: iō nōnulli latini nō interpretati sunt mō
 tem dei: s̄ mōs dei. P̄uto autē meli⁹ esse in
 selmon montē dei h̄ est in montē dei q̄ vo
 cat selmon: s̄m̄ intellectū quē supra: vt po
 tuimus exposuim⁹. Beinde qd̄ dixit mon
 tem dei: montē incaseatū: montē vberem:
 ne q̄s aueret ex hoc dñm Jesum christuz
 cōpare ceteris sanctis: qz z ip̄i dicti sūt mō
 tes dei. Legit̄ q̄ppe: Justicia tua sicut mon
 tes dei. Nūc z ap̄ls ait: Ut nos simus iusti
 cia dei in ip̄o. De q̄bus mōtib⁹ z alio loco
 dī. Illuminās tu admirabilis a montibus

Alia lra
i Dons dei
mons pinguis.
Dons coagu
latus. mōs pi
guis

eternis: quia vita eis eterna donata est: et per
eos sanctarum scripturarum eminentissima au-
ctoritas constituta est: si illuminante ab eis illo
cui dicitur: illuminans tu. Levavi enim oculos
meos in montem: vnde veniet auxilium mihi:
nec tamen auxilium meum ab ipsis proprie motibus: si
auxilium meum a domino qui fecit celum et terram. vnde
quod ipsorum montium multum excellens cum dixisset
quod plus illis omnibus laboravit: non autem ego in
quod sed gratia dei mecum: Ne quis ergo auderet etiam
montem speciosum forma si filius hominum com-
parare: quoniam non defuerunt qui eum dicerent: alij
Jobem baptista: alij Heliam: alij Hieremiam:
aut vnde ex prophetis: convertit se ad
illos et ait. Et quod suspicamus motus in-
caseatos. **Motus** inquit: in quo pla-
cuit deo habitare in eo. Ut quod suspi-
caminis: Sicut enim lumen illi quod et ipsis di-
ctum est. Vos estis lumen mundi: si aliud
dictum est lumen verum quod illuminat omnem hominem.
Sic motus illi: si longe alio maior motus para-
tus in cacumine montium. **Motus** itaque isti
illum montem portado gloriosi sunt: quorum
vnde dicit. **Motus** autem absit gloriis: nisi in cru-
ce domini nostri Jesu christi: per quem mihi mundus
crucifixus est: ego mundo: ut quod gloriis non in
seculo si in domino gloriis. Et quod si suspicamus mo-
tus in caseatos: eum montem in quo placuit
deo habitare in eo: **Motus** quod in alijs non ha-
bitat: si quod in ipsis per ipsum. In ipso quippe inhabi-
tat omnis plenitudo divinitatis: non vnde
tanquam in templo a rege Salomone factus: sed
corpore: id est: solite atque veraciter: quoniam
deus erat in christo mundum reconcilians si-
bi. **Motus** siue de preterito dictum accipiamus: quoniam
ipse ait: **Motus** autem in me manens facit ope-
ra sua: ego autem in patre et pater in me: siue ita
intelligat: deus erat in christo: vnde erat in
homo: sic erat vnde vnde in carne: ut verbis
etiam caro factus solus proprie diceretur: id est homo
vnde in vnam christi personam copularet. Et
quod si suspicamus montes in caseatos: eum mo-
tem in quo placuit deo inhabitare in eo: **Locus**
vnde aliter quod in illis motibus quorum aliquem
etiam hunc suspicamus. Non enim quod et illi per
adoptionis gratiam filij dei sunt: id est quod illorum
est vnde cui diceretur: Sede ad dex-
teram meam: donec ponam inimicos tuos sub
pedibus tuis. **Et** enim dominus in habitabit
vnde in fine. **Id** est illos motus non
comparandos huic motui ipse dominus inhabita-
bit: quod est motus paratus in cacumine montium:
ut producat eos in fine: id est in seipsum: sicut
deus est contemplandum. **Finis** enim legis

Alia ista
coagularos
i dōns i quo
beneplacitus ē
deo

Alia ista
i habitabit
i non habet

christus ad iusticiam omni credenti. Deo
itaque placuit habitare in isto monte: qui pa-
rat est in cacumine montium: cui dicitur: Tu
es filius meus dilectus: in quo bene compla-
cui. **Ipse** autem motus domini est: quod alios motus in-
habitabit in fine: in quorum cacumine parat
est. **Unus** enim deus et vnde mediator dei et
hominum: homo christus Jesus: mons montium.
sicut sanctus sanctorum: vnde dicitur: Ego in eis
et tu in me. **Et** quod si suspicamus motus in ca-
seatos: montem in quo placuit deo inhabi-
tare in eo: **Et** enim montes illos in caseatos
dominus iste motus inhabitabit vnde in finem: ut
aliquid sint quibus ait. Sine me nihil po-
testis facere. **Ira** sit etiam quod sequitur. **Cur-**
rus dei decem milium multiplex. **Et** de-
num milium multiplex: vnde decies milies ml-
tiplex. **Unum** vnde enim grecum sicut quod po-
tuit latinorum interpretatum transtulit: quod ibi di-
ctum est: μυριο πλαιοιου: latine autem satis
expresse non potuit: quoniam nulle apud grecos
χιλια dicuntur: μυρια δεσ autem plura dena
milia. μυριασ quippe vna: decem milia sunt.
In gentem itaque multitudinem sanctorum atque si-
delium: quod portado deum sicut quodammodo
currus dei: significavit hanc noie. **Hanc** imma-
nendo et regendo producit in fine tanquam currus
suum: velut in locum aliquem destinatum. **In** istis
enim christus: deinde qui sunt christi in prese-
ntia eius: deinde finis: hec est sancta ecclesia
qui sunt quod sequitur. **Milia** letantium. **Spe-**
enim sunt gaudentes: donec producant in fine:
quem nunc expectant per patientiam. **Ad** istice au-
tem cum dixisset: milia letantium: continuo **hie-**
cit. **Domini** in illis. **Ne** miremur quod letent
dominus in illis. **Nam** per multas tribulationes
oportet nos introire in regnum dei. **Sed** dominus
in illis. **Ideo** et si sunt quasi tristes: spiritus tamen gaude-
tes: nec iam ipso fine quo nondum venerunt:
sed spe sunt gaudentes: et in tribulatione pa-
tientes: quoniam dominus in illis. **In** syna in san-
cto. **In** omnium hebreorum interpretationibus
invenimus syna interpretari mandatum: et alia
quodam interpretat: si hoc puto presenti loco apti-
us pervenire. **Reddēs** enim causam quare leta-
ret illa milia quibus constat currus dei: **Domini**
inquit in illis in syna in sancto: id est dominus in illis
in mandato: quod mandatum sanctum est: sicut
dicit apostolus. **Iraque** lex quodem sancta et manda-
tum sanctum et iustum et bonum. **Sed** quod potest
mandatum nisi dominus ibi esset: de quo dicitur:
Deus enim est qui operatur in vobis et velle et
operari per bona voluntate: **Nam** mandatum si-
ne dei adiutorio ista est occidens. **Lex** enim

Alia ista
in milibus

Alia ista
tris

Alia ista
trypua

subintravit: vt abū daret delictū. Sed qm̄ plenitudo legis caritas est: ideo p̄ caritatē lex implet non p̄ timorē. Caritas enim dei diffusa ē in cordibus nr̄is p̄ sp̄m̄ sanctum q̄ dat⁹ est nobis. **Itē letant hec milia.** Tantum enī faciūt iusticiā legis: q̄ntuz adiuvātur sp̄u gratie. **Qm̄ dñs in ill in syna i sancto.** Deinde ad ip̄m dñm locutione cōvertitur. **Ascēdisti inq̄t: in altū captiua sti captiuitate: accepisti dona i hominibus.** Hoc ap̄ls sic cōmemorat: sic exponit de dño christo loquēs. Unicuiq̄ aut nostrū dat gratia fm̄ mēsurā donationis christi: Propter qd̄ dicit: Ascendit in altum captiua stī captiuitatē: dedit dona hoib⁹. **Qd̄ aut ascēdit qd̄ est nisi qz r de scendit in inferiores ptes terre? Qui descēdit ip̄e est r q̄ ascēdit sup omēs celos vt ad implet oīa.** Christo q̄ sine dubitatioe dictum est: Ascēdisti in altū: captiua stī captiuitatem: accepisti dona in hoib⁹. Nec moueat qd̄ ap̄ls idem testimoniū cōmemorāns nō ait: accepit dona in hominibus: s̄ dedit dona hoib⁹. Ille q̄ppe auctoritate apostolica fm̄ hoc locutus est quod deus filius cum patre dedit dona hominibus: mittēs eis sp̄m̄ sanctum q̄ spiritus est p̄ris et filij. Scdm̄ illud vō qd̄ idem ip̄e est christus in corpe suo intelligit qd̄ est ecclia: p̄p̄t qd̄ r mēbra eius sunt sancti r fideles ei⁹: vnde eis dicit. Vos aut estis corp⁹ christi r mēbra: p̄culdubio r ip̄e accepit dona in hoib⁹. Christus q̄ppe ascēdit in altū: r sedet ad dexterā patris: sed nisi r hic esset in terrē non inde clamasset: Saule saule qd̄ me p̄sequeris: Cum q̄ idem ip̄e dicat: qm̄ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis: qd̄ dubitamus eū accipere in mēbris suis que dona mēbra eius accipiūt: S̄ qd̄ est captiua stī captiuitatē: **Utrū qz vicit mortē que captiuos tenebat: in qb⁹ regnabat: an ipsos hoies appellauit captiuitatē q̄ captiui sub diabolo tenebant: Cuius rei mysteriū cōtinet etiam titulus illi⁹ psalmi qm̄ dom⁹ edificabat post captiuitatez: id est ecclia post gentilitatē. Ipsos itaq̄ hoies q̄ captiui tenebant appellans captiuitatē: sicut milicia cū dñi: telligūt q̄ militēt: eādez captiuitatē a christo captiuataz dicit. Cur enī non sit captiuitas felix: si r ad bonū hoies possūt capi: Unde de Petro dictū ē. Ex hoc iaz hoies eris capiēs. Captiuati q̄ qz capti: et capti qz subiugati sub lene illd̄ iugū missi: liberati a peccato cuius fui erāt: r iusticie**

fui facti cui⁹ liberi erāt. **Uñ r ip̄e in illis ē: qui dedit dona hoibus: r accepit dona in hoibus.** Ideoq̄ in ista captiuitate: in ista fuitute: in isto curru: sub isto iugo nō sunt milia plorantiū: s̄ milia letantiū. **Bomin⁹** quippe in ill in syna in sancto. Cui sensui p̄gruit alia interpretatio q̄ interpretat syna mēsurā. **Mā r de his donis leticie sp̄ual ap̄ls loquēs idē qd̄ sup cōmemorauit. Unicuiq̄ aut inq̄t nostrū data est gratia fm̄ mēsuram donationis christi. Ac deinde sequitur qd̄ etiā h̄ sequit: propter qd̄ dicit. Ascendit i altū captiua stī captiuitatē: dedit dona hoibus. Quid h̄ r illa veritate concordius: Quid manifest⁹: S̄ qd̄ deinde adiungit. **Etenī q̄ nō credūt inhabitare.** Vel q̄ nōnulli codices hnt. **Etenī nō credētes inhabitare.** Nam q̄ sunt alij non credentes: nisi q̄ nō credūt: de q̄bus dictū sit: nō est facil intellect⁹. **Tanq̄ enī ratio redderet superiorū vborū cum dictum esset. Captiua stī captiuitatē: accepisti dona in hoibus: ita subiunctū est: Etenī q̄ non credunt inhabitare: id est nō credentes vt inhabitaret. Quid ē h̄: Be qb⁹ h̄ dicit: An illa captiuitas anq̄ trāsiret i bonā captiuitatē: vñ fuerit mala captiuitas ostēdit: Non credēdo enī possidebant ab inimico q̄ opatur in filijs diffidēte: in qb⁹ r vos inquit fuistis aliqui cū viueretis in ill. Bonis q̄ gratie sue q̄ accepit dona i hominibus: captiua stī captiuitatē. Etenim nō credētes erāt vt inhabitaret. **Mā fides eos inde liberauit: vt iam credentes inhabitent in domo dei: facti r ip̄i domus dei: r curru dei decē milliū letantiū. Uñ q̄ h̄ canebat i sp̄u ea p̄uidēs implet⁹ ip̄e etiā leticia eructauit hymnū dicēs. Bñs de⁹ bñdicit⁹. Bñdicit⁹ dñs de⁹ de die i die. Qd̄ nōnulli codices habent **Die q̄tidie.** Sic habent greci Ημεραν καθημεραν qd̄ verius exprimeret die quotidie. Quamputo locutionē hoc significare qd̄ dictū ē: de die in die. Quotidie q̄ppe h̄ agit vsq̄ i finem: captiua stī captiuitatē: accipiēs dona in hominibus. Et qm̄ curru illū ducit vsq̄ i finem: Sequit r dicit. **Prosperum iter faciet nobis deus i sanitate nostra.** **Deus noster de⁹ saluos faciat.** Adultum gratia cōmendat. Quis enī saluus esset nisi ip̄e sanaret: Sed ne occurreret cogitationi: cur q̄ morimur si per eius grām salui facti sumus: cōtinuo **biat. Et dñi dñi exitus mortis. Tāq̄********

Alia lra
tceptisti

Alia lra
t non credētes

Alia lra
t saluariū nro
rum

diceret: Quid indignaris hūana cōditio
hēre te exitum mortis: et dñi tui exitus non
ali⁹ q̄ mortis fuit: Pot⁹ q̄ p̄solare q̄ indi
gnare: nam et dñi exitus mortis. Spe enī
salui facti sumus. Si autē qd̄ nō videmus
speramus: p̄ patiā expectam⁹. Patiēter
ergo etiā ip̄am mortē feramus illius exem
plo q̄ licet peccato nullo esset debitor mor
tis et dñs esset: a quo nemo aiā tolleret: s̄
ip̄e eaz a semetip̄o poneret: etiā ip̄i⁹ fuit ex
itus mortis. **Heritū de⁹ cōquas**
sabit capita inimicorū suorū: verti
cem capilli pambulantium in deli
ctis suis. Id est nimis se extollentū: ni
mis supbientū in delictis suis: in qb⁹ sal
tem humiles esse deberēt dicētes: **Bñe p**
pitius esto mihi peccatori. S̄z conuassauit
eorū capita: qm̄ qui se exaltat hūiliabi
tur: ac p̄ hoc q̄uis et dñi sit exitus mortis:
tñ idem dñs qm̄ deus est: et voluntate non
necessitate s̄m carnē mortuus est: **Cōquas**
sauit capita inimicorū suorū: nō solū eorū
q̄ crucifixo illudētes et mouētes capita sua
dicebāt: Si fili⁹ dei est descēdat de cruce:
sed etiā oīm extollentū se aduersus do
ctrinā eius: et tanq̄ mortē hoīs irridētūz.
Idem q̄ppe ip̄e de quo dictūz ē. Alios sal
uos fecit: semetip̄m n̄ pōt saluū facē: de⁹ ē
sanitatū nostraz: et deus ē saluos faciēdi:
s̄z p̄pter humilitatis et patie documētum
et sanguine suo delendū nostrorū chirogra
phum peccatorū: etiā suū eē voluit exitū
mortis: ne mortē istā timerem⁹: s̄ illā pot⁹
vñ nos liberauit p̄ istam. Heritū illusus et
mortuus cōquassauit capita inimicorum
suorū: de q̄bus ait: Resuscita me et reddaz
ill: siue bona p̄ mal: dum sibi subdit capi
ta credentū: siue iusta p̄ iniustus: dū punit
capita supbientium. Etroq̄ enim mō con
quassant et confringunt capita inimicorū:
cū a supbia deiciunt: siue hūilitate corre
cti: siue i ima tartari abrepti. Dixit do
min⁹ ex basan cōuertar: Ut vt non
nulli codices hñt. Ex basan cōuertaz.
Ille quippe p̄uertit vt salui sumus: de quo
dictū ē supra. Be⁹ sanitatū nr̄az: et de⁹ sal
uos faciēdi. Et quippe et alibi dicit: Be⁹
vtutū p̄uerte nos: et ostende faciē tuā et sal
ui erimus. Item alibi: Conuerte nos deus
sanitatum nostraz. Ille autē dixit ex basan
cōuertam. Basan interpretat⁹ p̄fusio. Quid
ē q̄ conuertā ex confusione: nisi qz confun
dif de peccatis suis qui p̄ eis dimittendis
p̄catur misericordiam dei: Inde ē q̄ ille publi

Elia s̄a
tconfringer

canus nec oculos ad celū audebat leuare:
ita se p̄siderans p̄fundebat: s̄ descendit iu
stificatus: qz dixit dñs: ex basan p̄uertam.
Basan interpretat⁹ et siccitas. Et recte intel
ligitur dñs ex siccitate p̄uertere: id est ex in
opia. Nam q̄ sibi vident⁹ copiosi: cum sint
famelici: et pleni cū sint inanissimi: nō p̄uer
tunt. Beati enī q̄ esuriūt et sitiūt iusticiāz:
qm̄ ip̄i saturabūt. Ex ista dñs siccitate cō
uertit. Be aia quippe sicca illi dicit: Exten
di manus meas ad te aia mea velut terra
sine aq̄ tibi. Ibi illud quoq̄ nō absurde in
de intelligitur: qd̄ hñt alij codices ex basan
p̄uertar. Cōuertit enī ad nos etiā ip̄e q̄ dicit:
Conuertimī ad me: et ego p̄uertar ad vos:
et nō nisi extra cōfusionem: cū pctm̄ nostrū
añ nos est sp̄ et extra siccitatē: quia ei⁹ desi
deramus imbrem q̄ pluuiā voluntariāz se
gregauit hereditati sue. Itaz siccitate infir
mata est: ip̄e vō p̄uersus p̄ficiat eam cui dicit:
Et p̄uersus viuificasti me. Dixit ergo dñs
ex basan p̄uertam. Conuertā in pro
fundū maris. Si cōuertā: q̄re in p̄fun
dum maris: In seip̄m q̄ppe cōuertit dñs:
cū salubrit̄ cōuertit: et n̄ ē vtiq̄ i se p̄fundū
maris. An fallit forte latina locutio: et pro
eo positū ē i p̄fundū: qd̄ est in p̄fudo: Nō
enī ille se cōuertit: s̄ ibi cōuertit eos qui in
p̄fundo hui⁹ seculi iacēt dimersi pondere
peccatorū: vbi p̄uersus ille dicit: Be p̄fun
dis clamaui ad te dñe. Si autē nō est p̄uer
tam: s̄ p̄uertar in p̄fundū maris: hoc intel
ligit dixisse dñm nostrū qd̄ sua miscōia cō
uerteret etiā in p̄fundū maris ad eos q̄z
liberādos q̄ essent etiā desperatissimi pec
catores: q̄z in aliquo greco inueneri: nō
in p̄fundū: s̄ in p̄fundis: hoc ē ex p̄dōis
quod p̄orem sensum p̄firmat: qd̄ etiā ibi
deus p̄uertat ad se de p̄fundis clamātes:
Qui et si intelligat ibi ip̄e p̄uertit ad liberā
dos etiā tales: nō est incongruum: et ita
eos p̄uertit: vt ad eos liberādos conuerti
tur ita. Et intingat pes tuus in san
guine. Qd̄ ad ip̄m dñm p̄pheta dicit: vt
tingat pes tuus in sanguine: id est vt ip̄i q̄
ad te p̄uertunt: vel ad q̄s liberādos cōuer
teris: licet in p̄fundo maris onere iniq̄tatē
de p̄sili fuerint: i tātū gr̄a tua proficiāt: qm̄
vbi abūdauit peccatū sup̄abūdauit gr̄a:
vt fiat pes tuus inter mēbra tua ad annū
ciandū euangeliū tuū: et p̄ nomie tuo diu
ducētes martyriū vsq̄ ad sanguinē certēt.
Sic enī vt arbitror conuenienti⁹ intelligat
pes eius tinctus in sanguine. Beniq̄z adū

git. **L**ingua canū tuorū ex inimicis ab ipō. **E**osdez ipos q̄ vsq; ad sanguinē fuerant p̄ fide euāgelica certaturi: etiaz canes vocās tanq̄ p̄ suo dño latrātes: nō illos canes de q̄bus dicit apostolus: **L**auete canes: sed illos qui edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. **H**oc enī confessa Chananea meruit audire: **M**ulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. **C**anes laudabiles nō detestabiles: fidem suantes dño suo: et p̄ ei⁹ domo contra inimicos latrātes. **N**on enī tantū modo canū dixit: s̄ canū tuorū: nec eorum dētes: s̄ lingua laudata ē: **Q**m̄ non vtiq; frustra: nec sine magno sacro **S**edeō sol⁹ eos iussus ē ducere q̄ flumīs aq̄ sicut canes lāberēt: talesq; nō ampli⁹ q̄ trecētī in tāta multitudine inuēti sunt. **I**n quo nūero crucis signū est p̄pter. **I**tem que in grecis numerorū notis trecētos significat. **B**e talibus canib⁹ et in alio psalmo dī: **C**onuertetur ad vespērā: et famem patient vt canes. **N**am et q̄dam canes rephensi sunt a p̄pheta **E**saiā: non idē qz canes essent: s̄ qd̄ latrare nescirēt: et dormire amarēt. **U**bi vtiq; demonstrauit: qz si vigilarēt et p̄ dño suo latrarēt: laudabiles canes essent: sicut laudatur isti de q̄bus dī: **L**ingua canū tuorum. **Q**uos tñ p̄pha ex inimicis futuros eē p̄ dixit p̄ illam. **I**tem cōuersionē de q̄ sup̄ius loq̄ batur. **U**n̄ et ille psalmus: **C**onuertent inq̄t ad vespērā: et famē patient vt canes. **B**e inde veluti q̄rentib⁹ vnde h̄ ill̄ tātū bonū: vt canes eius fierēt: cui⁹ fuerāt inimici: responsum est ab eo. **S**ic enī legit: **L**ingua canum tuorū ex inimicis ab ipō: ip̄i vtiq; dilectioe: ip̄ius misericōdia: ip̄ius gr̄a. **N**ā qm̄ id possent a seip̄is: **E**tenī cū inimici essem⁹: reconciliati sumus deo p̄ mortē filij ei⁹: ad h̄ et dñi fuit exit⁹ mortis. **V**isi sūt ingressus tui deus: **G**ressus q̄bus venisti per mūdū tāq; in illo curru pagratur⁹ orbem terrarū: quas et nubes in euāgelio sanctos et fideles suos significat: vbi ait: **A**mmodo videbitis filiū hoīs venientē in nubib⁹. **E**xcepto illo aduētū in quo erit iudex viuorū atq; mortuorū: **A**mmodo inq̄t videbitis filiū hoīs venientē in nubib⁹. **H**i gressus tui visi sunt: id est manifestati sunt reuelata gr̄a testamēti noui. **U**n̄ dictum ē: **O** speciosi pedes eorū q̄ annūciāt pacē: q̄ annūciāt bona. **H**ec enī gr̄a et isti gressus latebāt in veteri testamēto. **C**ū autē venit plenitudo t̄pis: et placuit deo reuelare filium

sūū vt annūciaret in gētib⁹: visi sunt ingressus tui deus. **G**ressus dei mei regis mei q̄ est in sc̄to. **I**n quo sc̄to: nisi i templo suo. **T**emplū dei sanctū ē inq̄t qd̄ estis vos. **U**n̄ autē gressus isti viderēt. **P**re uenerūt p̄cipes cōiūcti psallentibus. **I**n medio adolescentularum tympanistiarū. **P**recipes sunt apli: ip̄si enī puenerūt vt ppli seq̄rent: **P**reueniēt annūciantes nouū testamētū cōiūcti psallentib⁹: de quorū bonis opib⁹ etiā visibilibus tanq; organis laudis glorificaret deus. **I**dem autē p̄cipes in medio adolescentularū tympanistiarū in misterio sc̄z honorabili. **N**am ita sunt in medio ministri prepositi eccl̄iarū nouarū. **H**oc enī ē adolescentularum carne edomita deū laudantium. **H**oc enī ē tympanistiarū: eo qz tympanifiant corio siccato et extēto. **I**deo ne quisq; carnalis ista accipet: et ex his v̄bis quosdā luxurie choros in animum duceret: seq̄ et dicit. **I**n eccl̄ijs b̄ndicite dñm: **T**āq; diceret: vt q̄cūq; auditis adolescentulas tympanistrias lasciuia delectamēta non cogitantes: i eccl̄ijs b̄ndicite dñm. **E**ccl̄ie q̄ppe vob̄ hec mystica significatiōe monstrant. **E**ccl̄ie sunt adolescentule noua gr̄a decorate. **E**ccl̄ie sunt tympanistrie castigata carne sp̄u aliter sonore. **I**n eccl̄iis b̄ndicite dñm. **D**eū de fontib⁹ isrl̄. **I**nde q̄ppe p̄us elegit quos s̄otes faceret. **N**am inde sunt electi apli: et hi p̄mitus audierūt: **Q**ui biberit ex aq̄ quaz ego dabo: non sitiet vnq;: s̄ fiet in eo fons aq̄ salietis i vitā eternā. **I**bi beniamin adolescentior in extasi. **I**bi paulus nouissimus ap̄loz qui dicit. **N**ā et ego israelita sū ex semine abraā de tribu beniamin: s̄ plane in extasi expauescentib⁹ oibus: tam magnum in eius vocatiōe miraculū. **E**xstasis namq; est mētis excessus: qd̄ aliqui pauore p̄tingit: nonnūq; v̄o p̄ aliquā reuelationē alienatiōe mentis a sensibus corporis: vt sp̄ū qd̄ demonstrandū est demonstretur. **U**n̄ intelligi etiam sic p̄t qd̄ hic positū est in extasi: qz cū ei p̄secutori dictū essz de celo: **S**aule saule qd̄ me p̄sequeris: adempto lumine oculoꝝ carnaliū: n̄ videbat dño quē sp̄ū videbat. **Q**ui autē cū illo erāt vocem n̄ vidētis audierāt: neminē autē vidētes cui loqueret. **I**st̄ hic extasis etiā illa ei⁹ intelligi de q̄ ip̄e loquens ait: scire se hominem raptū vsq; ad tertiu celū: siue autē i corpe: siue extra corpus nescire: s̄ raptū in pad-

Alia lra
gressus

Alia lra
iuuēcularum

Alia lra
deo

Alia lra
dño

Alia lra
adolescentulus
in mētis excessu

Alia lra
viderunt
tuos

Alia lra
tcr

sum: audisse ineffabilia vba q̄ non liceret
 homi loq̄. **P**ripcipes iuda duces eo-
 r̄: p̄ncipes zabulon: p̄ncipes ne-
 ptalim. Cū ap̄los significet p̄ncipes: vbi
 est z beniamin adolescētor in extasi: Qui
 bus v̄bis Paulū significari n̄o ambigit:
 Ut noīe p̄ncipum oēs significent in eccle-
 sijs excellentes atq; imitatione dignissimi.
 Quid sibi volūt hec noīa tribuū israeliti-
 carū: Si enī tantū Iude mentio fieret: qm̄
 ex hac tribu reges fuerant ex qua z domi-
 nus christus fm̄ carnez: id ex hac tribu putare-
 mus figuratos etiaz p̄ncipes testamēti no-
 ui. Cū v̄o adiungit p̄ncipes zabulon: p̄-
 ncipes neptalim: q̄sq; forsitan dicat ex his
 tribubus ap̄los fuisse: ex alijs aut̄ nō fuis-
 se. Qd̄ licet v̄n p̄bati h̄ possit non videā:
 tñ qz nec vnde refellat inuenio: z hoc lo-
 co p̄ncipes ecclesiariū ducesq; eaz q̄ in ec-
 clesijs b̄ndicunt d̄no: video cōmēdari: nō
 absurde: etiam istū sensum p̄do: sed plus
 me delectat qd̄ ex isto noīni interpretatione
 clarescit. Hebreā q̄ppe sunt noīa: quoz iu-
 da cōfessio interpretari d̄i. Zabulon habita-
 culuz fortitudis: Neptalim dilatatio mea
 q̄ oīa verissimos nobis insinuant p̄ncipes
 ecclesiaz: dignos ducatu: dignos imitatōe:
 dignos honorib⁹. **M**artyres nāq; i eccle-
 sijs locū summū tenēt: atq; apice s̄cte di-
 gnitatis excellūt. Jam v̄o in martyrio pri-
 ma p̄fessio est: z p̄ illa q̄cqd̄ accident tol-
 randi sequens assumit fortitudo: deinde
 post oīa tolerata finit̄ angustijs: latitudo
 p̄sequit̄ in p̄mo. **P**̄d̄ z sic intelligi vt qm̄
 tua h̄ p̄cipue cōmēdat ap̄ls: fidē: sp̄e: ca-
 ritatez: confessio fit in fide: fortitudo i spe:
 latitudo in caritate. Fidei q̄ppe ref̄ ē: vt cor
 de credat̄ ad iusticiā: ore autem cōfessio fit
 ad salutem. In passionib⁹ aut̄ tribulatio-
 num res tristis est: h̄ spes fortis est. Si enī
 qd̄ non videmus speram⁹: p̄ patiam expe-
 ctamus. Latitudinez v̄o p̄stat caritatis in
 corde diffuso. Nam p̄summata caritas fo-
 ras mittit timorem: qui timor tormentum
 h̄z p̄ aīe āgustias. **P**ripcipes ḡ iuda duces
 eorū. Quid? In ecclesijs b̄ndicunt d̄nm.
Pripcipes zabulo: p̄ncipes neptalim p̄nci-
 pes p̄fessionis: fortitudinis: latitudis: p̄-
 ncipes fidei spei: z caritatis. **M**āda de⁹
 v̄tutem tuā. Unus aut̄ d̄ns n̄r̄ Iesus
 christus p̄ quem oīa z nos in ip̄o quem le-
 gimus dei v̄tutem z dei sapiam. Quō aut̄
 deus mādat christū suū: nisi dum eum cō-
 mendat: Cōmēdat aut̄ deus caritatē suā
 in nobis: qm̄ dū adhuc peccatores essem⁹

Alia lra
t virtuti tue

christus p̄ nobis mortuus ē. Quō nō z cū
 illo oīa nobis donauit: **M**āda deus vir-
 tutem tuā. **C**onfirma de⁹ hoc quod
 opatus es in nobis. **M**āda docen-
 do: p̄firma iubēdo. **A** tēplo tuo i hie-
 rusalē: tibi offerēt reges munera.
A templo tuo in hierusalem: que est libe-
 ra n̄r̄a: quia et ip̄a ē templū sanctū tuū.
Ab illo ḡ tēplo tibi offerēt reges munera.
Quicūq; reges intelligant: siue reges ter-
 re: siue reges q̄s discernit sup̄ celestis super-
 columbā de argentatā tibi offerent mune-
 ra. Et q̄ mūera: **G**ratiosa. Que sacrificiaz
 Laudis. Sed huic laudi p̄strepūt christia-
 num vocabulū habentes: z diuersa sentē-
 tes. Fiat ḡ quod sequit̄. **I**ncrepa fe-
 ras calami: Nam z fere sunt: qm̄ nō in-
 telligendo nocent: Et fere calami sunt: qm̄
 scripturaz sensum p̄ suo errore p̄uertunt.
Per calamū quippe tam cōuenienter scri-
 pturę significant: q̄ p̄mo p̄ linguā: fm̄ qd̄
 d̄i: lingua hebreā: vel grecā: vel latinā: v̄
 alia quelibz p̄ efficientē sc̄z id qd̄ efficitur.
Usitatum est aut̄ in latino eloquio vt scri-
 ptura stilus vocet̄ quod stilo fiat: ita ergo
 z calamus qd̄ calamo fiat. **D**icit ap̄ls **P**e-
 trus indoctos z instabiles p̄uerrere scriptu-
 ras ad p̄prium suū intentū. **H**e sunt fere
 calami: de q̄bus hic d̄i: **I**ncrepa feras ca-
 lami **B**e his est enī qd̄ adiūgit. **C**ogre-
 gatio taurorū inter vaccas popu-
 lorū: v̄i excludant̄ hi q̄ p̄bati sut̄
 argento. **T**aurus vocans p̄p̄ sup̄biam
 dure indomitez ceruicis: significat enī he-
 reticos. **V**accas aut̄ p̄p̄ seductiles ani-
 mas intelligēdas puto: qz facile hos tau-
 ros sequunt̄. **N**on enī p̄p̄los vniuersos se-
 ducūt: in q̄bus sunt graues z stabiles: v̄n
 scriptuz est. **I**n p̄plo graui laudabo te: sed
 in eis popul̄ quos inuenerūt vaccas. **E**t
 his enī sunt qui penetrant domos: z capti-
 uas ducūt mulierculas oneratas peccat̄:
 que ducunt̄ varijs desiderijs erroris sem-
 per discētes: z ad veritatis sc̄iam nunq̄ p̄-
 ueniētes. **Q**d̄ aut̄ ait idem ap̄ls: **O**portet
 z hereses esse: vt p̄bati manifesti fiāt in vo-
 bis: hoc etiā hic sequit̄: vt excludantur hi
 q̄ p̄bati sunt argento: id ē q̄ p̄bati sunt elo-
 quijs d̄ni. **E**loquia q̄ppe d̄ni eloq̄ casta:
 argentū igne p̄batū terre. **N**az excludant̄
 dictū est appareant: emineāt: qd̄ aut̄ ille ma-
 nifesti fiāt. **U**n̄ z in arte argētaria excluso-
 res vocant̄: q̄ de cōfusione masse nouerūt
 formā vasis exp̄mere. **A**dulti enī s̄sus scri-
 pturarū sanctarū latent: z paucis intelligē

Alia lra
tarundinis

Alia lra
fin vaccis
t excludat
eos qui

tribus non su
 acceptabiles
 ara cōpeltit
 studia doctri
 necant de
 tur. **B**erius
 sensus de ch
 anam: q̄ m
 cōmūq; m
 q̄ multū de
 nos: cōmū
 ni de cathe
 de mōdo cō
 lo: quod hō
 tate nō obli
 scran: sicut
 p̄ntē rōmā
 nos: q̄ppe
 mōdo est p̄
App̄t̄ f̄ntū p̄
 la latitudo nō
 emere locū sup̄
 v̄tutem d̄i
 colen: nō hō
 v̄tutem d̄i
 vt p̄tēn̄ cō
 tradicere: nō
 subit: vt hō
 cōte arm̄ ap̄
 ductū: **P**̄
 me p̄p̄bati
 et p̄bati rō
 p̄p̄bati vac
 ma: et vt com
 n̄: **H**oc cō
 manifesti h̄
 gregio taur
 vt ab his vac
 argenti. **H**uc
 n̄nem doctores
 q̄ seducere meli
 parent eos q̄ p̄b
 idna sunt docere
 le huius verbi: su
Disp̄t̄ gen
 Non cum corre
 dent: **H**oc ḡ p̄p̄b
 gant qui cōmū
 p̄p̄t̄ affectat̄: **E**
 vt generatōes fam
 q̄ v̄t̄ senes succē
 gner legat̄ et e
 p̄met man⁹ et
 n̄: s̄m̄ ḡm̄ fide sign
 leges ap̄llas rōcōl

tionibus noti sunt nec asserunt cōmodi⁹ et acceptabilibus: nisi cū respōdedi hereticis cura cōpellit. Tunc enī etiam q̄ negligunt studia doctrine sopore discussa ad audiēdi excitant diligentia: vt aduersarij refellātur. Beniq̄ q̄ multi scripturarū sanctarū sensus de christo deo asserunt cōtra Fotinum: q̄ multi de hoīe christo q̄ Manicheum: q̄ multi de trinitate q̄ Sabellium: q̄ multi de vnitate trinitatis cōtra Arrianos: eunomianos: macedonianos: q̄ multi de catholica ecclesia toto orbe diffusa: et de malorū cōmixtione vsq̄ in finem seculi: quod bonis in sacramentorū eius societate nō obsint aduersus donatistas et luciferianos: aliosq̄ si qui sūt qui simili errore vitate dissentiūt: q̄ multi q̄ ceteros hereticos quos enumerare vel cōmemorare nimis longū est: et p̄senti opi nō necessarius. Quorū tñ sensuū p̄bati assertores aut proz sus laterent: aut non ita enumerent: vt eos eminere fecerūt sup̄boz p̄tradictōnes: q̄s velut tauros: id est iugo discipline pacifico leni q̄ non subditos cōmemorat aplus vbi talem dicit eligendū ad episcopatum: vt potēs sit exhortari in doctrina sana et cōtradicentes redarguere. Sūt enī mlti non subditi: vt sunt tauri elatiōe ceruicis: ipatientes aratri atq̄ iūcture vaniloq̄ et mētē seductores. Has mētes significauit iste psalmus appellatiōe vaccarū. Ad hāc ḡ vtilitatem p̄uidētia diuina p̄mittit tauros congregari inter vaccas p̄forū vt excludātur: id est vt emineant q̄ p̄bati sunt argento. Ad hoc enī hereses sinūt esse: vt p̄bati manifesti fiāt: q̄ sic etiā possit itelligi cōgregatio taurorū inter vaccas populorū: vt ab eis vaccis excludant qui p̄bati sunt argento. Hanc enī habent heretici intentionem doctores: vt ab auribus animarū q̄s seducere molunt excludāt eos: id est separent eos q̄ p̄bati sunt argento: id est qui idonei sunt docere eloquia dñi. S; siue ille huius verbi: siue iste sit sensus: sequitur.

Disperge gentes q̄ bella volunt:
Non enim correctioni: sed contentioni student. Hoc ḡ p̄phetat vt ipi potius dispergant qui corrigi nolūt: q̄ gregē christi dispergere affectāt: Gentes autē appellauit: n̄ p̄p̄t generatiōes familiarū: s; p̄p̄t genera sectarū vbi series successiōis p̄firmavit errorem. **Veniet legati ex egypto: ethiopia pueniet manus ei⁹.** Egypti v̄ ethiopiae noīe oīm gētū fidē significauit: a pte totū: legatos appellās recōciliatiōis p̄dicatores.

Pro christo inq̄t legatiōe fungimur tanq̄ deo adhortate p̄ nos: obsecram⁹ p̄ christo recōciliari deo. Nō ergo de solis israeliticis vnde apostoli electi sunt: s; etiā de ceteris gentibus futuros predicatorē christiane pacis hoc modo mystice p̄phetatū ē. **Qd̄ vō ait: P̄ueniet manus ei⁹:** s; ait p̄ueniet vindictā eius p̄uersione scz ad eū vt peccata dimittātur: nec peccatores p̄manendo puniant. Quod etiā in alio psalmo dicitur: **P̄ueniam⁹ faciē eius in cōfessiōe.** Sicut p̄ manus vindictā: ita p̄ faciē reuelationē p̄sentiāq̄ sūt que futura ē i iudicio. Quia ḡ p̄ egyptū atq̄ ethiopiā totū orbis gentes significauit: continuo subiunxit.

Deo regna terre. Non sabellio: non arrio: non donato: non ceteris tauris ceruicatis: sed deo regna terre. Plures autē codices et latini et maxie greci ita distinctos versus habent: vt non sit in eis vnus versus: sed deo regna terre: sed deo in fine sit versus superior: atq̄ ita dicatur: **Ethiopia pueniet manus deo:** Ac inde sequatur in alio vsu. **Regna terre: Cantate deo: psallite dño.** Quia distinctione multorum codicū et auctoritate dignorū p̄sonātia sine dubio p̄ferenda fides cōmendari mibi videtur: que opa p̄cedit: quia sine bonorū operum meritis per fidem iustificat impi⁹: sicut dicit apostolus: **Credenti in euz qui iustificat impium deputat fides ei⁹ ad iusticiam:** vt deinde ipa fides p̄ dilectionem incipiat opari. Ea ḡpe sola bōa opa dicēda sunt que sūt p̄ dilectionē dei. **Hec autē necesse est: vt antecedit fides: vt inde ista: non ab istis incipiat illa: qm̄ nullus operatur p̄ dilectionem dei: nisi prius credat in deum.** **Hec est fides de qua dicit.** In christo enim Iesu neq̄ circūcisio aliquid valet neq̄ p̄pucium: sed fides que per dilectionem operatur. **Hec est fides de qua ipi ecclesie dicitur in Laticiscāticorū: Venies et p̄trāsies ab initio fidei.** Venit enī tanq̄ currus dei in milibus letantiū: prosperum iter habens: et p̄transiit de hō mundo ad patrem: vt fiat in eo quod sponsus ipse dicit qui transiit de hoc mundo ad patrem: **Volo vt vbi ego sum et isti sint mecum: sed ab initio fidei.** Quia ergo vt bōa opera sequantur p̄cedit fides: nec vlla sunt bona opera: nisi que sequantur p̄cedente fide: nihil aliud videtur dictum: **Ethiopia pueniet manus eius deo: nisi ethiopia credet deo.** Sic enim p̄ueniet

Alia s̄ra
Disipa

manus eius: id est opa eius. Cuius nisi ipsius ethiopiae: Quia si in greco non est ambiguus: eius quippe ibi feminino genere aptissime positum est: ac per se nihil aliud dictum est quam ethiopia perveniet manus suas deo: id est credendo in deum perveniet opa sua. Existimo enim inquit apostolus: iustificari hominem per fidei sine operibus legis. An iudeorum deus tuus: Nonne et gentium: Sic ergo ethiopia quam videtur extrema gentium iustificat per fidem sine operibus legis. Non enim ut iustificetur de legis operibus gloriatur: nec proponit fidei merita sua: sed fidei praevenit opa sua. Plerumque sane codices greci non habent manus: sed manum: quod tantumdem valet: quam per operibus positum est. Valli autem latini interpretes sic transtulissent: ethiopia perveniet manus suas: quam ut manum suam deo: quam planius habet esset quam: quod nunc dictum est: et salva veritate fieri posset: quia in greca lingua id per nomen non solum eius: sed etiam suam vel suas potest intelligi. Suam ergo si manum: suas autem si manum. Nam quod est in greco χειρα αυτες quod plerumque codices habent: et manum eius et manum suam potest intelligi. Quod vero rarum est in codicibus grecis χειρας αυτες et manum eius et manum suas latine potest dici. Hinc iam velut decursus per prophetiam rebus omnibus quae impletas esse iam cernimus: hortatur ad laudem christi: ac deinde pronunciat futurum eius adventum. **Regna terre cantate deo: psallite domino.**

Psallite deo qui ascendit super celos celorum ad orientem. Et sicut nonnulli codices habent. **Qui ascendit super celum celi: ad orientem.** In his verbis ille non intelligit christum: qui eius resurrectione: ascensionem quam non credit. Ad orientem vero quod addidit: nonne etiam ipsum locum: quam in partibus orientis est ubi resurrexit et vultu ascendit expressit: Ergo super celum celi sedet ad dexteram patris. Hoc est quod dicit apostolus. Ipse est qui ascendit super omnes celos. Quid enim celorum restat post celum celi? Quos et celos celorum possumus dicere sicut vocavit firmamentum celum: quod tamen celum etiam celos legimus ubi scriptum est: Et aquae quae super celos sunt laudent nomen domini. Et quoniam inde venturus est ad iudicandos vivos et mortuos. Attende quod sequitur.

Ecce dabit vocem suam voce virtutis: Ille qui sicut agnus coram tondente se fuit sine voce: ecce dabit vocem suam: nec vocem infirmitatis tanquam iudicandus: sed vocem virtutis tanquam iudicaturus. Non enim deus occultus sicut prius: et in hominum iudicio non aperiens os suum: sed deus manifestus venit: de-

us noster et non silebit. Quid desperatis infideles: quod irridet? Quid dicit suus malus? Tardat dominus meus venire. Ecce dabit vocem suam: vocem virtutis. **Vate gloriam deo super israel: magnificentia eius.** De quo dicit apostolus super iherosolima dei. Non enim omnes qui ex israel habent sunt israelite: quoniam est et israel secundum carnem. Unde ait. Videte israel secundum carnem. Non autem qui filii carnis habent filii dei: sed filii promissionis deputantur in semine. Tunc ergo quoniam erit sine ulla malorum commixtione populus eius tanquam massa ventilabro emundata: tanquam israel in quo dolus non est: tunc eminentissima erit super israel magnificentia eius. **Et virtus eius in nubibus.** Non enim solus veniet ad iudicium: sed cum senioribus populi sui: quibus promissum est quod sedebunt super sedes iudicaturi: qui etiam angelos iudicabunt. **De sunt nubes.** Veni quod ne aliud nubes intelligerent: securus adiunxit. **Admirabilis deus in sanctis suis: deus israel.** Tunc enim et nomen ipsum verissime ac plenissime implebit israel: quod est videns deus: quoniam videbimus eum sicut est. **Ipse dabit virtutes et fortitudinem plebi suae: benedictus deus.** Hunc fragiles et infirmi: habemus thesaurum istius in vasis fictilibus: Tunc vero etiam corporum gloriosissima commutatio: ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suae. Seminat enim hoc corpus in infirmitate: surget in virtute. Ipse ergo dabit virtutem quam in sua carne promissit: de qua dicit apostolus: Virtutem resurrectionis eius: fortitudinem autem quia inimica destruet mors. Quoniam itaque plurimum et ad intelligendum difficilem psalmum: tandem aliquando ipso adiuvante finivimus: benedictus deus Amen. **Explicit Tract. de ps. LXVII.**

Incipit Tract. de ps. LXVIII.

Sermo primus de prima parte psalmi.

Hic tunc in hoc seculo exorti sumus et aggregati populo dei: quo iam olus illud ex grano synapis tetedit brachia sua: quo iam fermentum illud quod primo contemptibile fuit: fermentavit tres mensuras: id est totum orbem terrarum repatur ex tribus filiis noe: quoniam ab oriente et occidente et aquilone et austro veniunt qui recubant cum patriarchis: expulsis foras eis qui de illorum carne sunt nati: et eorum fide non sunt unitati. Ad hanc ergo christi ecclesie gloriis oculos aperuimus: et istam sterilem cui gaudium indictum atque predictum est: quod plerumque filios habitura esset: quam illa quam habebat virum: iam tale invenimus que oblita esset opprobriorum

Alia fca
voci sue

et ignominie viduitatis sue: et ideo possumus forte mirari cum voces humilitatis christi vel nostre legerimus in aliqua prophetia: et fieri potest ut minus ex eis afficiamur: quia non eo tempore venimus quam ista cum sapore legebantur abundante prospera. Sed rursus si tribulationum abundantiam cogitemus: et in qua ambulemus viam cognoscamus: si tamen in illa ambulamus quam sit angusta et per prosperas atque tribulationes producat ad requiem sempiternam: quamque ipsa que in rebus humanis vocatur felicitas plus sit timenda quam miseria: quoniam quidem miseria plerumque affert ex tribulatione fructum bonum: felicitas autem corrumpit animam perversa securitate: et dat locum diabolo temptatori. Cum ergo cogitauerimus prudenter et certe: sicut psallit hec victima temptationis esse vitam humanam super terram: neminem omnino esse securum: nec debere esse securum: donec ad illam patriam veniat: vix nemo exit amicus: quo nemo admittit iniuriam: etiam nunc in ipsa ecclesie gloria agnoscimus voces tribulationis nostre: et tamen membra christi compage caritatis subdita capiti nostro: et nos in vicem retinentia dicimus de psalmis quod si dixisse inuenerimus martyres que fuerunt ante nos: quia tribulatio est omnibus coram ab initio usque in finem. Tamen istum psalmum quem tractandum suscepimus: et de quo loquimur caritati vestre in nomine domini proposuimus: in grano synapis agnoscamus. Paululum in altitudine oleris et diffusio ramorum: et ab illa gloria ubi aues celi requiescunt: auocemus cogitationem: et hec magnitudo que nos delectat in oleris: quam de paruo surrexit audiamus. Christus enim hic loquitur: si iam scientibus dicimus: christus non solum caput sed et corpus est: ex ipsis vobis agnoscimus. Nam quia christus hic loquitur dubitare oino non permittit. Hic sunt enim expressa verba: que in eius passione completa sunt. Bederunt in escam meam fel: et in siti mea potauerunt me aceto. Quia ista ad litteram impleta sunt: et prorsus quod predicta: sic reddita. Cumque ipse christus dixisset: sitio: pendens in cruce: et ad hoc verbum et acetum in spongia datum esset: quo accepto dixit: Consummatum est: et sic inclinatum capite tradidit spiritum: ostendens ista omnia que predicta sunt in illo fuisse tunc consummata: non licet aliud intelligere. Aperti etiam loquentes de christo: testimonia ex isto psalmo dederunt. Quis autem deuict a sententijs eorum? Aut quis agnus non sequitur arietes? Ergo christus hic loquitur: magisque nobis demonstrandus est ubi eius membra loquantur: et ostendamus quod

totus hic loquitur quam dubitandum quod christus loquat. Titulus psalmi est. In finem per his que commutabunt ipsi David. Hunc commutationem in melius audi. Commutatio enim: vel in deterius est: vel in melius. Adam et Eua in deterius: Qui ex Adam et Eua christo adhererunt: in melius commutati sunt. Sicut enim per unum hominem mors: ita et per unum hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur: sic et in christo omnes viuificabuntur. Ab eo quod formauit deus mutatus est Adam: si in peius iniquitatis sue: ab eo quod operata est iniquitas mutantur fideles: si in melius per gratiam dei. Et mutaremur in peius nostra iniquitas fuit: ut mutaremur in melius: non nostra iusticia: sed gratia dei prestat. Quod ergo in peius mutati sumus nobis imputemus: quod in melius commutamus deum laudemus. Pro his ergo iste psalmus: qui commutabunt. Vnde autem ista commutatio facta est: nisi ex passione christi? Pascha ipsum latine transitus interpretatur. Non est enim pascha grecum nomen: sed hebreum. Resonat quidem in greca lingua passionem: quia pascha pati dicitur: sed psalms hebreum eloquium aliud indicat. Pascha transitus commendat. Quod admonuit etiam Jobes euangelista: qui imminente passione cum veniret dominus ad cenam: que commendauit sacrum corporis et sanguis sui ita loquitur. Cum autem venisset hora que transiret iesus de hoc mundo ad patrem: Expressit ergo transitum pasche. Sed nisi ipse transisset hinc ad patrem que propter nos venit: nos transire hinc quomodo possemus: que non propter aliquid leuandum descendimus: sed cecidimus. Ipse autem non cecidit: sed descendit ut eum que ceciderat releuaret. Transitus ergo illius et non hinc ad patrem de hoc mundo ad regnum celorum: de vita mortali ad vitam eternam: de vita terrena ad vitam celestem: de vita corruptibili ad incorruptibilem: de tribulationum perversatione ad perpetuam securitatem. Pro his qui commutabunt psalmi titulus est. Causa igitur commutationis nostre: id est ipsa domini passio: nostramque in tribulationibus vocem in textu psalmi aduertamus: cognoscamus: congemiscamus: et audiendo: cognoscendo: congemiscendo mutemur: ut impleat in nobis titulus psalmi: Pro his que commutabunt.

Expositio prime partis.

Alluuium me fac deus quoniam intrauerunt aque usque ad animam meam. Branum illud est contemptum modo: quod videtur humiles dare voces. In horto oritur miraturo